ОКТЯБРА—КЪАХЬЕГАМА ТОЛАМАШ!

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 108 (4549). | ЕРА, 9 сентябрь 1971 шу. | Мах 2 кап. | *Газет арадувл 1923 шера денз*

«Старогрозненфть» НГДУ кхоалагIча районни инженерно-техническ служба мехкдаьттахой доккхий къахьегама толамаш доахаш хьабоагIа укх шера. БархI бетта план ханал ши ди хьалха кхоачаш а яь тIайнцача социалистически декхарех 7300 тонн даккха дезаш хиннача 7840 тонн «Iаьржа дошув» даьккхад цар. Октябра сийна яхье а баьнна хIара ди керда толамашца белгалдаккха лерхI мехкдаьттахоша.

СУРТА ТIА: № 3 йолча РИТС дикагIбола оператораш (аьрдехьара аьттехьа) лохехьа: Козлов Вячеслав, Лобачев Иван, лакхехьа: Мусхаджиев Жунид, Николаев Федор, Тарасюк Виктор.

И. ПЛИЕВА сурт.

ФРГ ФЕДЕРАЛЬНИ КАНЦЛЕРА В. БРАНДТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛА А. Н. КОСЫГИНЕИ ВIАШИ ДIА-ХЬА ДАХЬИЙТА ПИСЬМОШ

Укх шера 3 сентябре ФРГ федеральни канцлера В. Брандта письмо дахьийтад СССР Министрий Совета Председателага А. Н. Косыгинга Малхбузен Берлине кулгаш яздаь йиъ оагIорахьара соглашени Европера кхоккам кIаьдбарга бодача наькъагIа баьккха лоархIаме гIа санна йоашхаш. Федеральни правительство кийча я, йоах письмо тIа, соглашене тIа лаьрхIа Германски Демократически республика. цара переговораш толаме чакхъяхара шийна де йиш йолаш мел дола хIама де.

В. Брандта лакха мах бу Советски правительства цу гIулакха юкъе лоацача, по хьаккхайкадечех, 1971 шера 12 августа СССР-ан ФРГ-ан даьча договора тIа белгальяьккха политика дIахо яхьа йиш хулийтаргйолаш долча даькъа.

Жоп дохьийташ укх шера 6 сентябре ше яздаьча письмо тIа СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина белгалдаьккхар, В. Брандта хьаккхайкаяь, укх шера 3 сентябре кулгаш яздаь йиъ оагIорахьара соглашени Европе кхоккам кIаьдбарга бодача наькъагIа баьккха лоархIаме гIа хиларах йола уйла Советски правительства ма ярра хьаллоацаш хилар. Советски Союзо, йоах дIахо письмо тIа де йиш йолаш мел дола хIама даьд Малхбузен Берлинера хьал тоаде а цу районера хьаштдоацараши новкъарленаши ца хилийта а лаьрхIа йола соглашени яра.

Советски правительства къоабалъю, ховш ма дарра, Федеративни Республикацеи Малхбузен Берлина сенатацеи боагIаш бола барт вIаштIехьбаккхара юкъе шийгахьара дакъа лаца ше кийча хилар хьаккхайкадаьча Германски Демократически Республика правительстваца е лаьрхIа переговораш толаме чакхъяха дага йолча ФРГ правительства уйла.

Ше чакхвоаллаш А. Н. Косыгина хьаккхайкадаьд, Советски Союзаи Германе Федеративни Республиканеи юкъера гIулакхаш тоадара тIадерзадаь, 1970 шера 12 августерча договора кулгаш яздарца дIадоладаь доккха гIулакх шинна а мехка халкъий духьа, европейски машар чIоагIбар духьа дIахо кхухьаргдолгах ше дог тийша хилар.

НОВКЪОСТИЙ Л. И. БРЕЖНЕВИ М. А. СУСЛОВИ НОВКЪОСТАЦА Л. ЛОНГОЦА ВIАШАГIКХЕТАР

7 сентябре КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежневи КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь М. А. Суслови вIашагIкхийтта хилар Советски Союзе салоIаш волча Итальянски компарте Генеральни секретараца Луиджи Лонгоца.

КПСС-ан ИКП-ан юкъе хулаш махиллара безамеи дувцар вIаши кхетадеши хинна къамаьл деш дийцар вIаши хьаштдола актуальни дешаш.

Къамаьл деча юкъе дакъа лоацаш хилар КПСС Центральни ревизионни комиссе член, КПСС ЦК Дунен халкъашта юкъерча отдела заведующе заместитель В. В. Загладин.

7 сентябре сарахьа Луиджи Лонго Советски Союзера дIаваха. (ТАСС).

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КОММУНАЛЬНИ БОАХАМА МИНИСТЕРСТВАХ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНИ БОАХАМА МИНИСТЕРСТВО ЯРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

1971 шера 31 августерча «Автономни республикай коммунальни боахама министерстваех автономни республикай жилищно-коммунальни боахама министерстваш яра хьакъехьарча» РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо **соцам бу:**

Нохч-ГIалгIай АССР коммунальни боахама Министерствах Нохч-ГIалгIай АССР жилищно-коммунальни боахама Министерство е.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Секретара хьалхара — Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума член М. АБДУЛАЕВА.

г. Грозный, 1971 шера, 7 сентябрь.

Н А Х А — АТЕИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ

Советски сага Iилман мировоззрении коммунистически морали хьахул вай мехка коммунизм хьалъеш лоаттабеча къовсаме. Вай вахаро ше, хIаьта иштта кразе вахар кхоллаш советски халкъа карагIдувлача турпал гIулакхаша овлаш тед дIаяхача замах юхедисача ийрчача гIулакхий. Цхьабакъда уж цIенденна дIадаьннадац вахара юкъера, къаьстта дына гIулакхаш. Цудухьа хьалхашка латта лоархIаме декхар да наха юкъе беш бола атеистически болх цIенхаштта тоабар.

«Наьха кхетамцеи гIулакхашцеи нийслуш дола дIаяхача замах юхедиса ийрча гIулакхаш вай оалаш долчунца лоаттабеш бола къовсам — из ерригача парте, вай общества дерригача кхеташ долча, хьалха латтача низий теркам ца хаддаш тIаозаш дола гIулакх да» — аьнна новкъоста Л. И. Брежнева парте XXIV съезда яьча КПСС ЦК Отчетни доклада тIа.

Из бехктокхаме декхар дика кхета а деш, республика дуккхача юкхьанцарча партийни организацеша ца хаддаш йоакхо ю наха атеистически кхетам балара. Цхьайолча моттигашка цу хьекъехьа дика опыт Iоаьяй. Дуккхача районашка чакхдаьхад социологически тохкамаш. Цар торо хулийтаргья атеистически болх тоабара дикагIа пайда луш йола формаш харжа. Республика ерригача юрташка хиннай бахача наьха сходаш. Цига белгалдаьд дIаяхача замах юхедиса зуламе гIулакхаш цIадахара де дезараш, хIаьта уж дIахо ца леладайтара тIахьожам лоаттабергбола комиссеш вIашагI а ехкай.

Атеистически сайренаш вIашагIъеххилга кхетамца вIаштIехьдаьккхад Сунженски, Шелковской районашка. Йоккха опыт Iоаьяй Шаьла районе цIагIара лектореш вIашагIъеххача.

Цу тайпара масалаш кхы а доаладе йиш я. Цхьабакъда, наха юкъе беча атеистически балхаца дукха кхоачамбоацараш нийслу. Цхьайолча моттигашка болх беш я дына тоабаш. Нийслу дына. культаех дола законодательство телхадеш моттигаш а. ХIанз а дына влиянена кIаллат цхьабола нах, хIаьта царна юкъе кагирхой а ба. Цхьащанахьа деззду дына цIейш. КIезига еш атеистически лекцеш. Кхетамца вIаштIехьбаьккхабац дынах тешаращцара хIаранеца къаьст-къаьста беш бола болх. Культура учрежденешка каст-каста вIашагIъехкац атеистически сайренаш.

Цу тайпара хьал да Наьсарен, Урус-Мартана, Ведана, Надтеречни, иштта кхыча районий цхьайолча юрташка.

ДIахо ла йиш яц из гIулакх. ЦIенхаштта тоабе беза наха юкъера атеистически болх. Эггара лоархIамегIа дар да из болх кхетамца вIаштIехьъяьккхача системагIа лелабар. Идеологически балхах дIакъоастаде йиш йоацаш дакъа да Iилман - атеистически дешашта пропаганда яр. Партийни комитеташ, идеологически учрежденеш декхарийла я наха атеистически кхетам балара болх тайп-тайпарча формаех пайда а эцаш вIаштIехьбаккха. ДуккагIа еша еза атеистически лекцеш, вIашагIъехка еза атеистически сайренаш. Даим терко е езаш гIулакх да дынах тешаращца къаьст-къаьста болх бар, цIагIара лектореш вIашагIйоххар. ЦIенхаштта тоабе беза дIаяхача замах юхедисача ийрчача гIулакхашца къовсам лоаттабара вIашагIъеххача комиссей болх.

ЛоархIаме гIулакх да атеистически болх дика бовзаши безаши бола пропагандисташ кийчбар. Цар говзалах, опытах тийша дукха да. Цудухьа къаьстта йоакхо е еза пропагандистий говзал лакхъяра.

ЦIенхаштта къовсам лоаттабе беза дына гIулакхаш хьаллувцаращца, дына гIулакхашта юкъе кагирхой чуувзаращца.

Советски наьха мировоззрени кхоллача, цар духовни культура дегIайоалаеча, дIаяхача замах юхедисача ийрчача гIулакхаща, къаьстта дына гIулакхащца, къовсам лоаттабеча боккха лоархIам болаш да литературеи искусствои. Цудухьа республика исаталаш, художникаш декхарийла ба шоай произведенешца къахьегамхошта атеистически кхетам луча хьинаре дакъа лаца. Укказа лагакхаба деза цхьа хIама: дына историех яздеча хана, цхьанна хIаманца дувзаденна, дына гIулакхашта идеализаци е мегаргьяц.

Тайп-тайпа дына Iаьдалаш цIендаь наха юкъера дIадахара шерра вахара юкъеккхувла еза керда социалистически традицеш. Халкъа дикагIдолча Iаьдалех кхетамца пайда а эцаш, хьаккхолла а, хIаьта шерра доаржаде а деза наьха къахьегама, вахара ерригa оагIонаш чулоацаш наьха дегаша тIаэцаргдолаш дола керда Iаьдалаш. Тоабе беза загса, йоалаяьча сага, даьча бера регистраци еча двореций, хIаьта иштта наха гIулакх деча кхыча организацей болх. Цхьайола керда обрядаш наьха безам тIаболаш хилац, уж сакъердаме, кIоаргга чулоацам болаш, халкъа традицешца бувзам болаш вIашагI ца ехкандаь. Из дагакхаба леза массаза а. Вай сийрдача вахара традицеш хила еза дегаш урауттадеш.

Сага атеистически кхетам балара гIулакх дIадолалу школера. Цудухьа республика школашка, дешара лакхехьарча заведенешка къаьстта теркам гIабахийта беза атеистически болх тоабара. Цу гIулакха шерра пайда эца беза къонача тIехьенна атеистически кхетам балара мехка Iоаьяьча дикагIча опытах.

Партийни комитеташ, идеологически учрежденеши организацеши декхарийла я. ленински принципаш ларде а лувцаш, атеистически болх тоабара ца хаддаш йоакхо е. ЛаьгIбалийта йиш яц дына духьалара идейни къовсам, хIаьта уж дешаш административни наькъаца къестаде а йиш яц. Ца хаддаш тIахьожам лоаттабе беза дына культаех дола законодательство телха ца дайтара.

Материалистически мировоззренеца, социальнии Iилма-техническии прогрессаца тарлуш доацача дына гIулакхаша цIенхаштта къовсам лоаттабар. уж цIендаь дIадахар керда саг хьалкхевара лоархIамегIа дола хьал да.

Боккха хьувкъам чуэцача

Дика хьийкъай тха колхоза кхашка дIа мел йийна хIама. ХIанз аз ер мугIараш яздеш тхоай бригадир Монашенко Нина Антоновна йоацаш къахьегаш да тхо. Дика хьувкъам кхебарах Москве халкъа боахама выставке хьалйийхай из. Даьхено тхоай ерригача коллектива даь сий хет тхона цох. Цудухьа из тIайоацача укх деношка кхы а хьинарегIа къахьег оаха. Грозне, хIаьта тхоай районни центре Карабулаке ца хаддаш баьцадарех етта машенаш ухийт оаха. Хьалха санна дукха пайдана ахча дулларгда оаха тхоай колхоза кассе укх шера а.

Къаьстта дика хьийкъай кабуц, помидораш, хохаш, (ах килограммага дIакхоачаш дукха нийслу царна юкъе) кхыдола баьцадарараш. Нарсаш, бакъдар аьлча, оаха лийрхIачул кIезигагIа хилар тха. ХIаьта а кхыча баьцадаращца хьалийза йиш йолаш да тха цар яьсса йита планий, социалистически декхарий моттиг.

Иззал дукха (115 гектар) баьцадараш кхедеча бригада коллектив йоккха хила еза, — аьнна хеталургда. Яц. Ерригаш а 30 саг мара вац тхо хIанз геттара балхаш сихденнача хана а. Бакъда, йоккха балха опыт йолаш болхлой ба уж. Дукха ба тхона юкъе дошо къахьегама кулгаш долаш ха яха истий, маIанах, къонабараш. Царех цхьабарий цIераш ца яьхача Iелац: Гусакова Мария, Пустовитова Анна, Булгакова Мария, Воробьева Анастасия (звеньевая), механизатор Гарин Николай, кхыбараш.

ЧIоагIа, дицдала йиш йоацаш, новкъостал ду тхона хьинар долча пенсионераша а. Хьалха тхоца къахьегаш хиннача цар, хIанз а бувзам лоаттабу тхоца. Царна юкъе лакха балха хьоккхамаш доахаш къахьег Грибенникова Валентинас, Солнышкина Натальяс, кхыбараша.

ХIанзалца тхона кхай тIа новкъостал деш хиннаб юртарча школерча лакхехьарча классашкара дуккха дешархой. Дика къахьийгар царна юкъе Гордиенко Верас, Бережная Валяс, Сергеева Верас, кхыбараша. Дика да царна Iомадаьр. Тха моттиг дIалаца езараш уж ма бий.

ХIанз Октябра сийна керда толамаш доахаш ба тха баьцадараш кхедераш.

Е. ГЛЕБОВА,
Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза № 1 йолча баьцадаарий бригада бригадира заместитель.

ХАЛО ЙОДА ГОТА

РЕЙД

Чуйнна ший басар деш йоал гуйре Наьсаре а. ШийлагIа ух бийсаш, гаьнаш тIара сийна гIа дожаш латт, хьалха санна сердал, йIовхал телац маьлхо.

ХIаьта а дерригa гуйрана «хетар» а хургдац. Iалама юкъе а лийлха шоай кхашка цIаькха а бIаьстан сурт оттаде гIерт ахархой. Укх деношка 60 гаргга сеялка арайоаккхаргья кхашка. 10500 гектар лаьтта баьццарча кIувсаша кхоаларгда дукха ха ялалехьа. Оахамга, хIаьта лаьтта бужаргболча фийгага хьежжа хургда цу кхашка хьатIадоагIача шера теркаргбола дошоча каний форд а.

Мишта йола районе тIадоагIача шера чуэцаргболча хьувкъама лард?

Атта дац укх тешаме йоацача хана цу вай дувцача итт эзари ах эзари гектар лаьтта ялат дIаде а лей юргIа кIалдахалехьа цун овла чIоагIбалийта а. Цу тIа зяба а аха ма дезий лаьтта. Из а вож а дерригa вIашкатехача кIалтIадаккха дезар 25 эзар гектар гаргга лаьтта да.

Низ бий района из бехктокхаме декхар кхоачашде? Ба. Цхьа бIаь совгIа низ бола гусенични трактораш я боахамашка. Мел эша нохараш, макхаш, тайп-тайпара лаьтта кIаьдду инвентарь я. Цул совгIа эрахьара хьатIабена а ба укказа техническа низ.

Бакъда, цох пайда эцарга дилллача хьалхашка оттар чIоагIа къоарза сурт да. Цхьайолча моттигашка цIенхаштта уйла тIаяхийта, хургболча хьувкъама кхоане къаьгагIа бIарго гIерташ оарцагIбаьнна ду из гIулакх.

ДIадув фу хIама ца эшаш массадолча боахамашка Iалашдаь а хIаьта дIадувча кондицега дIатIакхоачадаь а лаьнчад. Кхыметтел цу гIулакха эггара тIехьаболсаш хиннача «Назрановский» совхозе а аттача. Лаьнчад фу кийчделга. Сихха тоха а бенна дIадаьхар цар хиннд гIалаташ.

Лоацца аьлча, дIадув фу ца тоьаш а из во хинна а новкъарле хургйолаш яц укказа цхьаннахьа а. Из вай йийца ерригa «къоарзаь» кхыча балхашца ювзаенна я.

Дискаш тоххадаь кIаьддаь лаьтта Iо а дилла сеялкаш кийчъеча шин, механизатораш хьагул а баь, юкхера балхаш деш воаллар «Назрановский» совхоза Аьлте-Юртарча отделене бригада кулгалхо Беков Махьмадгири. Силоса йийна хьажкIаш хиннача дуврга укказа дукхагIа дола кIа. Из культура кIина дика предшественник лоархI. Мукъадаьнна 600 гаргга гектар лаьтта аьха уллар укказа. Цу тIа макхаш тIехьа а дийза дискаш тоххаеш бар бригада дикагIбола механизатораш Кодзоев Хьамиди, Нукмурзиев Хизари. НормагIа 35 гектар йолча 50 гектарал тIехлелх царех хIаравар.

Йиъ агрегат хургья укказа ялат дIадувш. Уж кийча латтар. Цар тIа болх бергбола механизатораш, сеяльшикаш, хIаьта кIа хьаккхаьа дезараш шоай дезачох дика кхеташ а болх бовзаш а ба.

Новкъа хете а хестае йиш йолаш яц цу совхоза тхо хинна кхыйола моттигаш. Ерригача совхозага диллаpa ла мегаргдоацаш кхоачамбоацараш да дIадувча ялаташта а эяба а лаьтта оахача. Цу хьакъе къаьстта ювца йоагIа Пхьилекъонгий-Юртара отделени. Цхьа бригада мара яц укказа.

...Малх делкъийнга кхача боаллар. Бригаде дIадолхаш гIаш вола учетчик Ведзижев Исраил кхийтар тхох. Бахача нахагара лаьтта гулде оарцагIваьккха хиннав из юртсовето. Бригада гIулакхаш дика лел хьона из иштта балха тIера вувла йиш йолаш вале, аьнна хетаделар тхона. ХIаьта а бригаде дIакхачалца мара хиланзар кер чу из цIаькха дог гIоздаьккха уйла. БIарг белалургбоацаш дар хьалхашка этта сурт. Дукха трактораш латтар стана коа. юкъ-юкъе лоамаш херцаде а низ бола С-100 маркагIа чрам а йолаш. Тахка дeладелар тхо из гIулакх: аха лаьтта доацаш латт уж, е аха латт?

Уж йоккхий трактораш Горагорскера яххийта а Кхоъ я уж. Царех боала пайда бувцаргба вай. Бокъонашка диллача шин сменагIа болх бергболаш хIаране тIа шишша тракторист а волаш яхкийта езар уж укказа. Мехкдаьттахоша из даьдац. Нагахьа санна цар укказа доаккхача сахьатах а ца телаш, баьча балхага хьежжа мара совхозо царна ахча ца теларе-м сагота хила мегар уж цу гIулакха. Сов ахча теларал совгIа, болх тIехьа а боаккхаш доккха зе ду цар. Цхьан сага магац дийнахьи буси цу тIа вагIа. Юххьанца хьабенача хана дийнахьи бийсанеи 14 гектар оахар царна юкъе хьинарегIа волча З. Хаджимурадова. ХIаьта а дукха лоаттае маганзар цунна къахьегама овсарле цу боарам тIа. Денгара денга тIехьашка аха йолаелар стрелка. ХIанз дийнахьи буси 5 гектар мара ахац цар. Иштта лохъеннай из овсарле вокх шийне а. Цул совгIа шоай лоIаме а ба уж. Саг вац уж цIаболхе а, болх ца беш Iоховше а царга хIама оалаш а тIахьожам беш а. КIирагIа цкъа цIаболх. Ши-кхо да а даьккхе мара юха а багIац. Болх дIаболабеш а соцабеш а цхьа ха яц. Дагадеххача хана дIаболабу иштта соца а бу.

«Иззал низ бола кхо трактор лаьтта оахаш хилча кхы фу де деза»? — яхаш шоай трактораш оахама юкъе яхийтац укказа. Бригадера гусеничии 9 трактора шиъ силос IотоIаеш я, цаI силоса хьажкIаш хьокха комбайн тIехьа а тесса тел. ХIаьта из болх чархашта лелача трактораша бе безаш бар. ЦаI Аьлте-Юртарча отделене лаьтта оахаш йоалл, цаI еха латт, шиъ вIалла болх бе саг а воацаш латт. цаI наггахьа чух тIехьа а дийзе кхай тIа арайоал. Божаш 11 «Беларусь» фу теш я тахка дела хIама хиланзар тхачох Юрта а кхашка а дIа-хьа удаш-м ейра тхона уж.

Иштта дIа-хьа бийкъаб укказа тракторни парка низ. Цудухьа трактораш дукха яле а хьалер кIезига да Тхо цига хиннача дийнахь «ХIанз а 490 гектарага кхьчадац вай аьха лаьтта?» — яхаш шоайла дувцаш бар бригаде.

ХIанз а ялат дIа мел де деза хац бригада механизатораштa. Учетчика план хIанз а хьаккхьчаяц йоахар.

Цхьаькха доккха гIалат а ду укказа. Пхьилекъонгий - Юрта дукха дац нийса, шаьра лаьтташ. ДуккагIа дараш Iовкъашка дала уж. ДогIана, лаь хиша хьаьна тIоа а битац иштта лакхача босенешка дадача лаьтташка. Хин эрози хул. Из кхы а дуккагIа хилийта новкъостал ду тракториcташа а. Хиво Iоккухьа хьаьна лаьтта а тIехьа хий соцадергдолаш пхорагIа а ца оахаш дIоахалашка оах укказа лаьтташ. Лакхера Iочухоккаш аттагIа я трактор. Из ба хIама ца эшаш биззача бетта цу кхаь «С-100», пхьан «ДТ» маркаx йолча трактораша баь болх. Юкъера лаьрхIача дийнахьи буси 4 гектар кхоач хIара трактора цар аьхача лаьттах. ЛертIа болх беш хилча цу юкъа цхьан трактора аххал мара лац цар аьха лаьтта.

ХьатIаяьхкараш а шоай араш а вIашагI а теха иттех трактор лаьтта аха арaяккха йиш яр укказа. Цу гIулакха уйла еш саг вац. Сеца латтараш латташ я. лелараш яьсса «йорт» етташ лел.

«Экажевский» совхозе а (Экажкъонгий - Юртарча отделенегара дIанийккхача) во лел лаьтта оахилга. СурхотIарча отделене бокъонца вай йийцача Пхьилекъонгий - Юртара сурт да. Экажкъонгий - Юртарча отделене а хила мегар из мелал. нагахьа санна Шаьларча МРО-ра енача ворхI гусеничии тракторo овсаре болх ца боре. Шоай бригадир Истамулов Накар керте а волаш енача цу отрядо барттайна къахьег.

Царца яхье а яьнна къахьегаш я «Белорусех» вIашагIъелла совхоза ший отряд а. Ала деза, ерригача районе укказа мара «Белорусаша» лаьтта оахаш моттиг яц яьнна. Кхычахьа машенашта меттел а дIа-хьа хеккаш лелаю уж.

Нагахьа санна хIанз района боахамашка лаьтта оахаш йоахкача 52 гусеничии трактора тIа иззал кхы «Белорусаш» тIатехача хоаяллал айлургья оахам дерий темпаш.

Шин сменагIа кхашка тракторашка болх байтилга хьоаде а дезац. Укказа из шоллагIа йола смена вIалла йоацаш санна йитай. Дийнахь болх бе а трактористаш боацаш дукха латт уж боахамашка. Кулг тоха саг воацаш а хIаьта дIайохка цхьа лоадам боацa оатхалаш йоацаш а 20 гусеничии трактор латт бригадашка. «Сельхозтехникера» хьаяхьаргья» яхаш цу оатхалашка сатувсаш багIарий дукха хьежа безаргба. Цига дIабаха йиш а яц совхоахой: — «Заявкаш хьаахийтача лаьннад шо; захош дIаккухьаргья шоана уж оатхалаш», — аьнна порядок оттаьй «Сельхозтехника». Цу хана денз кхы а телхад гIулакх. ХьалхагIа-м Грозне вахар лий а, аьле а, дехар дийя а цхьа хIама йоацаш вагIацар

Дерригa уж бахьанаш, кхоачамбоацараш вIашагI а ийна чIоагIа дуxьал даьннад Наьсарерча юрта балхашта. Вай лакхе къхача тайпара, ялат дIаде аха дезача лаьттах сентябрь хьатIаоттача деношка аьхар 4400 гектар мара дацар. хIаьта зяба аха дезача 13 эзар гектарах шин эзарнел кIеззига совгIа мара аьха дацар. Юкъера лаьрхIача дерригa а дийнахьи буси тIаккхета оахам 176 гектарага мара дIаккхачац. Шин сменагIа болх ца барах, хIаьта болх беш йоахкача трактopex бизза пайда ца эцарах хIара дийнахьи буси 300—400 гектар лаьтта уллийс районе ца оахаш.

Производственни управлене, хIаьта КПСС райкоме дийцад из дош дукха ха йоацаш. Ер тоххам оах беча деношка цIаькха а бюро заседане дувца оттадеш дар лаьтта ахара дош.

Из лоархIаме болх тесса лелабара эггара дукхагIа бехк болаш бола нах цIенхаштта бехктокхаме а озаш гIулакх эрга ца доаккхе, лерхIача тайпара чIоагIа, тешаме хургьяц наьсархоша хургболча хьувкъама йолла йолаяь лард.

РЕЙДОВИ БРИГАДА: М. МУЦОЛЬГОВ. — Наьсарерча юртбоахама управлене инженер. Х. КОЛОЕВ. — «Ленинан некъ» газета болхло. М. ЗАНГИЕВ. — «Сердало» собкор.

КОСМОС ДIАХО А КАРАЕРЗАЕШ Я

«ЛУНОХОД - 1» ЯХАЧА АППАРАТА БАЛХА ДИ

Гаьнна космически бувзам лоаттабу центр, 7 сентябрь. (ТАСС). Бетта гIара цхьайттагIа ди дIадоладеннача юххье «Луноход-1» яхача ше лелача аппарата системаш малагIча хьал тIа я хара баь тIахьожам чакхбаьнначул тIехьагIа, Iилман тохкамаш дIахо даьд ДогIай форда тIа.

2 сентябрера 6 сентябре кхаччалца хиннача бувзама сеансашка бетта тIехеи тайп-тайпарча участкай панорамни сурташ хьанийцад. ТIехеи моттигаш дикагIа йовзар духьа массехк моттигера даьхад сурташ.

«ЛУНА-18» ЯХА АВТОМАТИЧЕСКИ СТАНЦИ — БЕТТА ГОНАХЬАРЧА ОРБИТА ТIА

ХьалхагIа хоам баь хиннача тайпара, укх шера 2 сентябре Беттегахьа яхай «Луна-18» яха автоматически станци. Лаьтташ тIара Бетта тIа бодача чаькъагIа йодача хана 29 бувзама сеансъяь станцеца. Уж сеансаш еча хана хьоча наькъа траектора параметраш йистай, станце тIарча системаша болх мишта бу хьежаб. Бетта гонахьарча арен тIарча лаьрхIача моттиге станци дIакхоачаелга Iалашдар духьа 4-чеи 6-чеи сентябре коррекцеш яьй хьоча наькъа траекторена.

7 сентябре Бетта гаргакхоачача хана станцена тормаз техай, Бетта гонахьарча селеноцентрически орбита тIа яьннай станци укх параметрех:

— Бетта тIехеи тIара лакхал — 100 километр;

— орбита Бетта экватора шаьрача даькъагахьа ластар — 35 градус;

— Бетта гонахьа гобаьккха юкъ — 1 сахьати 59 минути.

Гаьнна космически бувзам лоаттабеча центро дIахо а чIоагIа радиобувзам лоаттабу «Луна-18» яхача станцеца.

Телеметрически информаце ланнeeгIа боаррамагIа болх бу станце тIарча аппаратура. Координационно - вычислительни центро обработка ю Iочуухача информацена.

(ТАСС).

КОМИ АССР. Шерагара шу массаза доал дукхагIа доаккх доагор заполярни Воркуте. Шера йиитта миллионал совгIа тонн кокса кIор боаккхаш я заполярни кIора кочегарка предприятей балха овсарле.

Воркутай кIор боаккхача дикагIйолча шийтта бригада дийнахьен буси эзар тонн кIор хьалтIабаккхара яхь лацара тIахьийхаб Печорски кIора бассейна шахтераш, А. Жиганова, Ю. Бронникова, А. Рехвиашвиле, И. Сорочинске, кхычар лаьттан кIал сиха болх беча эзар тонн йоаккхача бригадаша толамаш дахара новкъостал ду балха овсарле лакха йолча кIор хьалбоахача комплексехи механизированни крепеехи кхетаме пайда эцаш хиларо.

Шахташка юкъейоалаю йоккхийча технологически процессашта еш йола комплексни механизаци, хьаю тIахьожамеи управленеи централизованни системаш.

№ 27 йолча шахта «Воркутауголь» комбинате эггара йоккхагIъярех цаI я. Шахтас дийнахьен буси планагIа боаккха кIор пхиъ ахи эзар тонн я. Бакъда, керда техника юкъейоалаеш, хIама лахара тIерайолча горни болхлой, инженерий, техникий коллективана корайоагIа къахьегама овсарле лаккъяра эша резерваш, пайда а ийбу царех. Укх шера ворхI бетта шахта горнякаша планал совгIа шовзткъе итт эзар тонн гаргга доагор даьккхад.

Къахьегама толамашца сий лаьцна я № 27 шахтера № 7 участка Староганов Александра бригада. Цу коллективо планал совгIа ткъо эзар тоннал тIех кIор баьккхаб.

СУРТА ТIА: шахте Iочувоалача хана № 7 йолча участка начальник Виктор Шишкин, электрослесарь Владимир Грибанов, бригадир Александр Староганов, горни болхлой ПриходьковгIар Анатолий Петровичи Владимири.

С. Губске сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАРТЕ МУГIАРАШКА — ДИКАГIБАРАШ

Партийни вахар

МоллагIча юккъьанцарча парторганизаце денал, хIаьта долче, коллективаца хьалхашка латта политически боахамеи деккараш толаме кхоачашделга а, эггара хьалхха, цун состава дикалах хIара коммуниста къахьегамеи общественни хьинарах тийша да. Цунца дувзаденна къаьстта боккха лоархIам бу коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лоаца, хьалха латта сакхетамегIа болча болхлой, колхозхой, интеллигенце викалаш КПСС мугIарашта юкъеозара.

Коммунизмана бIухоех парти хьалйизанза ярг ца хилар белгалдаьккхад КПСС XXIV съездо а. «Парте мугIараш дIахо а хьалдизанза даргдац, — йоах парте XXIV съезда резолюце тIа, — болхлой класса, колхозни ахархой, интеллигенце дикагIа болча викалех, хIаравар къаьстта хьожаш хьахаржара наькъаца».

Парте Октябрьски райкомои юккъьанцарча партийни организацешеи боккха болх бу КПСС мугIарашка хьачуийберий дикала состав тоаяра хьакъехьара парте XXIV съезда соцам кхоачашбара. ХIаравар къаьст - къаьста хьахаржара ленински принципаца хьалхле а лелаеш, юккъьанцарча партийни организацеша лаьрхха КПСС Уставага хьежжа хьахсрж парте мугIарашта юкъе болхараш. Цу хана дIачуийцарий социальни составах дукхагIа бараш болхлой хул.

Укх шера бархI бетта, масала, КПСС члений кандидаталла дIачуийцарех 71,6 процент болхлой ба. Уж ба дукхагIа бараш производстве хьалха латтараш, квалифицированни болхлой, коммунистически къахьегама ударникаш, хьинаре общественникаш. Царех тоъал дукха ба вузашка, техникумашка, болх беча кагирхой школашка деша багIаш.

КПСС мугIарашта юкъе дIачуийцарех ва вагонни депора вагонашка хьежар Закреев Ширвани, лаборантка Пономаренко Любовь Владимировна — къахьегамхой депутатий Октябрьски райсовета депутат, буруьв тохара балхий Октябрьски управлене буруьдеттар Шупров Валентин Сергеевич, Локомотивни депо машиниста помошник Дадаев Маульди, кхыбараш.

Къилбаседа - Кавказски мехкдаьтта проводай управлене коллективе чIоагIа сий деш я мехкдаьтта хьаувза оператор Крючкова Раиса Ивановна. Къахьегама овсарле лакха йолаш болх барах коммунистически къахьегама ударник яха цIи, «Хьинаре къахьегарах. В. И. Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха Ленински юбилейни медаль еннай цунна.

ТIехдика болх а беш, института 3 курсе деша ягIа Раиса Ивановна. Къахьегамхоша доккха сий даьд цун Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета депутаталла а хержа. хIаьта укх деношка КПСС Октябрьски райкомо чIоагIъяьй чов. Р. И. Крючкова КПСС члений кандидаталла дIачуэцара хьакъехьа Къилбаседа - Кавказски мехкдаьтта проводай управлене юккъьанцарча парторганизаце яь решени.

ДикагIбараш партийни мугIарашка ухийт буруь тохара балхий управлени, вагонни депо, опытни завод, Грозпера станци санна йолча районерча йоккхий а предприятеша.

Ховш ма дарра, коммунизм хьалъяра деккараш кхоачашдеча партийни организацей йоккха гIонча я комсомольски организацеш. Парте ший мугIарашта юкъеккхувлаш йола резерв а я комсомол.

ХIанз КПСС члений кандидаталла хьачуийберех 60 процент бараш комсомольцаш ба.

Комсомоле кхетама школа а яьккха КПСС мугIарашта юкъевена хIаравар, массаза а яхар мо, хьалхарча деношке а денз хьинаре дакъа лаца волалу организаце партийни вахаре. Царна тIадуллаш дола керттера партийни гIулакх, дукхагIа йолча хана, комсомоле хьинаре болх белга да.

Юккъьанцарча партийни организацеша боккха лоархIам бу кхалнаха юкъе беча балха, коллективашка хьинаре партийни общественни болх бара тIаберзабу уж. царех дикагIбараш вай парте мугIарашка чуоз.

1971 шера КПСС члений кандидаталла дIачуийцарех 40 процент кхалнах хилар. Цхьабакъда, дикагIбараш КПСС мугIарашта юкъе бигар — из ах гIулакх мара дац. парте гIулакха тIехьара чIоагIа бIухо ванза а варгвац цунах.

Района партийни организацеш коммунисташта, къаьстта а къоначарна, кхетам балара дешашка чIоагIагIа хьежа, партийни балха уж дукхагIа юкъеувза яьннай.

Къонача коммунисташца беча кхетама балха тайп-тайпарча формаех пайда эц юккъьанцарча парторганизацешка, царна тIадехка массаза партийни гIулакхаш хул, партийни дешара чуэзаб уж, царех хIаранеца къаьст-къаьста беседаш ю. Партийни собранешка бюро заседанешка дувц Уставо дIадехараш, уттаю кхоачашдарах йола отчеташ.

Масала Локомотивни депо парткомо къонача коммунистий школа вIашагIъеллай. Шера ерггйолча занятей план оттаяй. Деша багIараш — КПСС члений кандидаташта, парте къонача членашта хозаргъя КПСС Уставахи Программахи дунен халкъашта юкъерча экономически, кхыча темаех лаьца ешача лекцей бIарчча цикл.

Цхьабакъда, КПСС мугIарашка нах хьачуийбарач къонача коммунисташта кхетам балараи беча балха тIа тха кхоачамбоацараш дац аьлча харц хургдар.

Цхьайолча парторганизацешка болх эсала бу парте боацарий активаца, хIаьта из бахьан долаш дукха ха я цар шоай мугIарашта юкъе сагг ца оза. партийни вахаре хьинаре дакъа ца лоацаш дукха коммунисташ ба. цхьабараша партийни паччахьалкхени дисциплина телхаю.

КПСС XXIV съезда соцам кхоачаш а беш. партийни организацеша хьинарегIа бу организационно - партийни политически болх.

ХIанз района юккъьанцарча парторганизацешка отчеташи хоржамаши доладенна, цар новкъостал дергда дIахо уж организационно чIоагIъялара. КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь деккараш хьинарегIа кхоачашдара.

М. КОСТЮК.
КПСС Октябрьски райкома организационно - партийни балха отдела заведующи.

КЕРДАЧОХ БОАЛА ПАЙДА

ДIахо халкъа боахам дегIабоалабареи наьха вахара хьал тоадареи хьакъехьара КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра беррига ший низ тIабахийта къахьег укх шера Грозненски швейно - производственни объединене коллективо. Болхлой хьинаро производства боарам алсамбоах. Из юкъара рузкъа хьакхоллача къаьстта доккха дакъа лоац творчески болхлоша, вешта аьлча. рационализатораша. ХIаьта уж кIезига а бац тха объединене. Цар шоай хьаькъал дIалу къахьегама овсарле лаккъяра, арахеца продукци дикагIа хилийтара, кхерамзлеи техника, балха хьалаш тоадара. ХIаьта, ала деза, цох дика ка йоал цар.

Белгалдаьккхача бакъахьа долаш да рационализатораша шолхленца къахьегилга. Цкъа-дале, юкъара рузкъа хьакхоллача шошоай участкашка хьинаре дакъа ма лоаций цар, шозлагIа-дале, шоашта дагадеха пайдане кердадар техка а техке балха юкъе ма хьой цар. Ишта дегIа низи керта хьаькъали дIалу цар шоай производствань. Цхьа хIама-м да новкъарле еш. Уж творчески идеяш маьхалйовхаш, вешта аьлча, производстваца дувзара материальни ценносташ хьакхоллаш бола нах лоацача хана дале а шоай гIулакха тIера баха безаш хул. Кердачо луш болча пайданна лалла кIезига доалаш балха сахьаташ лоаду цу гIулакхо. Цудухьа сона хетачох бакъахьа хургдар объединене хьожаш нах а болаш тIонна йола хIамаш тега оборудовани вIаштIехьйоаккхаре. Из де торонаш я.

Байнача бархI бетта баьча творчески балха результаташ кIезига яц. 73 рационализаторски предложени балха юкъейихьай цу юкъа. Цар производствана баь цIена пайда 38 эзар сом да. Къаьстта боккхача маьхе я экспериментальни цеха конструктора В. В. Кривоносеи цу цехерча раскладчица В. П. Солдатенкоси кийч а яь балха юкъейихьа предложени. «28—70 модела конструкци технологични конструкце тIа яккхар» яхача темах лаьца я из. Цу предложене шера производствана беш бола цIена пайда 8,5 эзар сом да. Цу тайпара масал кхы а массехк доаладе лов сона. ХIамаш тегача (вышивальни) цеха мастера М. А. Щербинас дукха творчески уйла яьчул техьагIа башха - дика кердадар балха юкъедоаладир. МВ-50 яхача машенаца кIадана каьхат кIал а лехкаш тегар хьалхагIа берий барзкъаш. Каьхат кIал ца лехкаш маха боаккхилга вIаштIехьдаьккхад нов Щербинас. ХIанз барзкъа хозагIа тег, хьалха санна хIара барзкъа массаза тега цIенъе езац машен. Ши резерв я укхаза гучаяьккхар: каьхат доаделезац- дукха балха ха кхоийт. Из дерригa дIадаьлча кхоачам ба цо шера 1,5 эзар сом цIена пайда луш хилар производствана. ХIаьта цхьоалагIча цеха мастера А. И. Силинаси мотористка - швеяс Е. С. Кривоносоваси шенк ца тохаш барзкъаш тегилга вIаштIехьдаьккхад. Цу рационализаторски предложене болх аттача а боаккхаш шера 686 сом пайда бу производствана. Цу тайпара масалаш дукха кхувла йиш я. Цар хьахьокх рационализаторий творчески уйлаш объединене чакхйоахача производственни операцешца айхха ювзаенна хилар. Даим кердадар лехар советски сага оамал ма йий. Цунах кхийнаб творчески сийг боаллаш бола тха швейно-производственни объединене рационализатораш а. ТIехь - тIехьагIа шерлу цар мугIараш. Производства экономически эффективность лакхеш йола лоархIаме резерваш кIезига гучайоахаргьяц цар дIахо йолача хана. Цу лаьцне царна новкъостал хилийтара мел эшар дергда технически отдела болхлоша, объединене кулгалхошкара йоагIаш йола йовкхо елга дизза хьа а лехаш.

А. АЛЕКСЕЕВ.
Грозненски швейно - производственни объединене технически отдела воккхагIвола инженер.

ПРОИЗВОДСТВЕ ХЬАЛХА ЛАТТАР

ЗIамига яц Грозненски электромеханически завода механически цех. Мехкдаьтта - химически газови промышленноста эша электромонтажни изделеш арахец цига.

Тайп-тайпарча къамех бола нах ба цига къахьегаш а. Барттайна я коллектив. ХIаране ши-ший участке хьинар ца кходенш къахьегар бахьан долаш хIара бетта товарни продукци арахецара заданеш толамца кхоачашъю цеха коллективо. ТIехкхоачашъяьй август бетта задани а. ИйслагIча пятилетка хьалхарча шера задани 25 декабре кхоачаш а еш планагIа йоагIачул совгIа ши эзар оатхал арахецa аьнна дар цеха болхлоша денна дош. ХIаьта цар из сийленца кхоачашделга гойт укх масало. Май бетте а ши эзарнел совгIа оатхал хьаяьй цар. Ший торонаш дика йовзаши хьинарах бIубенней йолча коллективо юха кердадаьхар шу доладуш тIаийца хинна социалистически деккараш: 20 декабре шера план кхоачашъен кхы тIа а йоагIачул совгIа ялх эзар оатхад арахецеи. Цхьабакъда, царех а хIанзлехьа аханел совгIа яраш кийчъяьй. Цо хьахьокх цеха балха темпаш лакха хилар.

Шоай деккараш толамегIа кхоачашдара яхье баьнийаб цеха болхлой. Цу яхье хьинаре дакъа лоац Шатов Ильяс. Резчик-штамповщик ва из. Цо болх бу «Гильотинови ножницы» яхача йоккхача станока тIа. Эшача бустамагIа аьшк планкаш тед цо. СменагIа 400 хIама я цун хоадае езар. Цхьабакъда, хьинар долча Ильяс 500, кхы совгIа а аьшка лист, планкаш тед. Хала болх ба Ильяй бар, хIана аьлча дукха да цун кулгашца де дезараш. Масала, хоадае станока кIал юлла хIама цунах дIахеттача стойкаш тIара кулгешца хьатIатекхае еза. Цхьабакъда, шийна хулаш йолча халон дукха ший кулгах чакхйоала продукци эшаш бараштa кхоачам хиллал дIа ца кхоачийташ Iийна хьовзам хулийтаргбоацаш ва нов. Шатов. Нагахьа санна механически хьисапе - аьшк станока кIал Iодехкилга вIаштIехьдаьккхача болх дика аттача а боалаш лакхлургъяр къахьегама овсарле.

Шоашта йолча аттонча балха моттигаш хувцача нахах вашац Илья. ХIанз ше волча цо болх бу 20 шу да.

— Дика болхло, эздел долаш саг ва Илья Николаевич. Аз укхаза болх беча укх 16 шера производствaца тарлургдоаца гIулакх цунгара гучадаьнна дейнадац сона. Къахьегара тIера волча цо хьоккхам тел новкъосташта, — йоах цеха начальника Бирюков Валентин Ивановича. Из мел вовзачо иштта дика тешал ду цунна. ЦIаккха ца хиннача тайпара хьинар айденна къахьийгар нов. Шатова ленински юбилейни шера. Цудухьа медаль елар цунна. Производстве хьалха латташ санна общественни вахар а хьинаре леладу Шатов Илья Николаевича. Из ва завода профсоюза комитета член. Дика кхоачашду цо шийна тIадилла общественни гIулакх. ХIанз Октябрьски цIей сийна вахте а этта къахьегама совгIат кийчдеш ва Шатов Илья Николаевич.

Хь. АРШМАТОВ.

Болгаре химически промышленность хIанз а геттара къона я. ХIаьта а хIинцалехь 75 эзар болхлой социалистически цига къахьегаш. Бургасе, Враце, Димитровграде, Плевене, Ямбле хьалхьэттай мехкадьтта чакхдоахача, минеральни удобренеши искусственни хьозеси беча заводийн цехийн корпусаш.

СУРТА ТIА: Бургаски мехкдаьтта комбинат.

Централфото — ТАСС сурт.

ТАХАН-БОЛГАРСКИ ХАЛКЪА КЪАМАН ЦIЕЙ

ОПТИМИЗМИ БIУБОЛАРИ

С. КРЫСТЕВ,
«Нарычник на агитатора» яхача болгарски журнала керттера редактор.

Хетаргахьа аьлча 1300 шера историе чухь тха халкъа вахар ираз долча седкъанна кIал хиннадац. Цунца массаза а хиннаб феса тIагIертарашта, мехкаш дIалувцарашта, кхыча мехкашкарчеи моттигерчеи Iазап тIалоаттадерашта а эксплуататорашта а духьалара къовсам. Хьадагадехача а кхоачам ба пхи бIаь шера тIалаьтта османски Iазап, къиза фашистски диктатура. Цудухьа шортиген гIайгIанеи оалаш хиннад тха халкъа иллеш, цудухьа тоIадаь, сий доадаь доаллача, бала хьегаш долча халкъагара йоккха сагото ювцаш я Потевеи Каравеловеи. Вазеза а Йордан Йовкова а, Смирненскеи Вапцаровеи произведенеш а.

Саьхале йоацача цу кхела хоадам бир 1944 шера 9 сентябрерча дено — халкъ гIеттача дено, дукха сагото лайнача Болгаре къонахчал дола советски бIухой, вежарий — мукъале яхьарашший мархIа бехкача хана.

Цу дийнахь денз 27 шу даьннад. Историега диллача йIаьха йоацача цу юкъа Iалаьмате доккхий хувцамаш хиннад мехка экономикеи культуреи, халкъа вахаре. ХIаьта уж алхха дешаш хинна Iац. Таханара социалистически Болгари — эргалонаш еш бола социализма сийлахь-боккха низ хьахьокхаш йола реальность.

Дика я тхо дегIаахара цифраш. Уж лохехьа ювцаргья. Цхьабакъда, 1944 шера 9 сентябрал тIехьагIа хинна кIоарга хувцам эггара къаьгагIа хьахьокхар — ма ба болгарина духовни уйлашка хинна хувцам. Кхы юкхайоагIаргйоацаш гаьна яьннай хьалха гIайгIане, тешам байна хиннача, наькъаш доацача нийсбеннача наьха образ.

Оптимизми кхоанеиах бола сийрда тешами — тахан дерригача болгарски къаман эггара белгалагIа йола оагIув. Уж хьахилийтай хьабенача сийрдача наькъо, Iалаьмате доккхийча хувцамаша. Уж духьювла хьаст — Болгарски коммунистически парте леррагIа чакхйоаха марксистско - ленински политика.

Цераx, дуIах, йоккхийча халонех чакх а ювлаш, Iалаьмате дукха синош Iодехкаши цхьанна а минута марксизма-ленинизмаи пролетарски интернационализмаи байракх бера дIа ца хецаши хьаенача компарте массаза а тешамеи къонахчал долаши дорадаьд болхлой класса, къахьегамхой кхыча гайпай хьашташ. Ше лоаттабаь къовсам а болгарски халкъо лоаттабаь къовсам а 1944 шера 9 сентябрерча башхадикача коталонца чакхбаьккхар цо. Революционни гIулакхаш леррагIа чакхдахарна цо дерригача халкъа ше еза а ялийтай, цун шийх тешам а болийтаб, дIахорча исторически этапе — социалистически общество хьалъеча цун естественни кулгалхой организатори а хинна дIаэттай.

Болгарски коммунистий парте цIаьхха а хьахьекхад болхлой класса, дерригача болгарски халкъа йизза йола марксистско-ленински авангард ше хилар. Цо массаза а шаьра кхетадаьд Болгарера социалистически общество, тха мохк социально - экономически дегIаахара дукха шоай гайпара башхалонаш яле а, ший лаэдага диллача СССР-ера социалистически строй морг хург хилар. Георгий Димитрова белгалдаьхад, Советски Союзе социализм хьалъяра башха-дика опыт массе оагIорахьара Iомаянзеи шерра пайда эцанзеи ярг ца хилар, из опыт вай хьалашка диллача ше морг кхы цхьаькха йоаца, халкъа демократе кхыча мехкашка а санна, вайнига социализм хьалъяра дикагIа йола образец хилар.

Марксистско - ленински теоре керттера положенеш социалистически революце юкъара закономерносташ лоарзагIа ца йоалаш кхоачаш а еш, тха мехка хьалашка уж творчески юкъе а кхухьаш. Коммунистически парте вIаштIехьдаьнна общестaна социалистически эргалонаш яра еррига керттера проблемаш цийса къоастае, хьалха эггара тIехьадисача мехкех цаI хиннача Болгарех хIанзара экономикеи йIаьхий социалистически культуреи йолаш бола хьалха латта социалистически мохк бе. Ишта да социализма теории практикеи чIаьхий яра юкъе оаха лоаца тха болгарски дакъа а.

Социализм хьалъеча хьалашка кхы а дукхагIа лакхъеннай БКП авторитети влиянии. Къахьегамхой шоай опытагIа дог тийшад, Коммунистически парте кулгална селлара сийрда перспектива хьайийллан болгарски халкъо яьраш санна йола эргалонаш яьи бола общественни низ цхьаькха тха мехка историе чухь ца хиннилгахи боацилгахи.

Кхыметтел хIанз кхетаде а хала да, 1939 шера къаман доход низткъа 1.581 миллион левага мара дIакхачанза къаман доход а йолаш йолча Болгарега фу дулургдар (1939 шу — буржуазни Болгарена эггара аьттув болашагIа дар экономически гIулакха). Халкъа Iаьдал латтача шерашка къаман доход 6-зза дукхагIа а хинна, 1970 шера 10 миллиард левал тIехъяьлар.

Белгалйоалаш я къаман доход алсамъялара темпаш. Укх тIехьарча пятилетке (1965 — 1970 шераш) 52 процент лаккхеннай из.

Мехка индустриализаци яра тIаерзаль парте леррагIа чакхъяьхача политика промышленни производство сихха дегIаярга кхоачаваьв. Алхха укх тIеххьарча пятилетке 70 процент алсамъяьннай из. Экономика керттера дакъа а хинна дIаэттай промышленность. Мехка къаман доходах ниьсса ах совгIа лу цо 1939 шера 15 процента 1965 шера 45 проценти мара ца хиннача метте. Лоаллахарча Греце низткъа 17,4 процент, хIаьта Турце — 17,6 процент хьахулийт промышленносто.

Промышленность иштта сиха дегIаахаро кIоаргга структурни хувцамаш хулийт халкъа боахаме. Промышленни юртбоахамеи продукцена юкъера соотношени 1939 шера юрта боахамгахьа эза хиннача 1:3 меттел 1970 шера промышленностагахьа эза 8:2 а йолаш хувцаеннай, юрта боахам тIа-тIа дукхагIа дегIанхаболлашехьа а.

Белгалдоалаш хIама да, индустрена юкъе машиностроене (цу даькъе электроникаи приборостроенеи), химически промышленноста. Iаьржачеи сийрда бесаш долчеи металлурге дакъа доккхагIа хинна хилар. ХIаьта электроэнерги 1939 шера хиннача 266 миллион киловатт - сахьатагара 1970 шера 19.5 миллиард киловатт - сахьатага кхоачаш, е 70-зза совгIа дукхагIа хиннай.

Тхо гIад ца дига йиш яц, ткъаь пхиъ шу хьалхагIа моллагIа йола оборудовани установкаши доазол дехьара тIаккхухьаш хиннача, машиностроении химии доацаш хиннача мехко электронно - вычислительни машенаш, кемаш, трактораш, электрокараш, электротельфераш кхы тайпа хIанзара машенаш хIанз ше хьаеш а доазол дехьа йоxха дIакхухьйиташ а хилар. Цун ший доалахьа да шийна мел эшача искусственни удобренешна бизза хIана бац аьнна кхоачамбеши халкъа боахама хиланза ярглоаца кхийола материалаши бедали хьаеши дола хими.

Укх тIеххьарча шерашка халкъа боахаме дикалгахьа кIоаргга хувцамаш хинна хиларца дувзаденна цIенхаштта мероприятеш чакхйоах парте. Уж эггара хьалха производства концентрацеи цунна интенсификаци ярдеи, производственни процессий механизаци автоматизаци кердагIа йола технологи шерра юкъекххьарца, Iилма - технически прогресс хоадамболлаш сихъярца ювзаенна я.

Мел даьраш лаьрхIа воалалургвац. Из-м кхы ларкIа эшаш а дац. Халкъа Iаьдал латтача шерашка хинна кIоарга хувцамаш массанена а бIаргагучча да. Уж да республикерча ерригача районашка хьалъяьча промышленни предприятешка, кооперативни кхента обработка еча хIанзарча техникица. Уж да юртий кердача сибатаца, Iаьржача форда йистаца гобаьккха ядача курорташка, кердача наькъашка, салоIача цIеной, берий учреждений, тикай бIарччача сете.

Экономика дегIаккувлаш даьхача толамаша къахьегамхошта эша материальни хIамаш диззагIа кхоачашдарга кхоачаваьв. Бахача наьха хIара сага сих лоархIаш тIайоагIа реальни доходаш алхха укх тIеххьарча, пхелагIча пятилетке 33,5 процент дукхагIа хиннай, хIаьта общественни потреблене фондаш — шозза хIана хиннаяц аьнна. Дукха совгIаэшашагIа йоацаш 35-зза дукхагIа хиннай социалистически Болгаре берий бешамаши ясленши. Пхезза совгIа дукхагIа хиннад дуаш дола чухи дулха продукташи, шекар а шекар теха яь хIамаш а. ХIара шерара юкъера алапи 1965 шера хиннача 1109 левагара 1970 шера 1.466 левага кхоачаш дукхагIа хилар.

Халкъа Iаьдал латтача шерашка даь хIамаш хьахьокхаш йола фактaши цифраши дукха я. Цхьабакъда, парте социальни политика даькъе карагIаьнна эггара доккхагIа дола хIамаш — бIубенна, сатийна, болгарска гражданин кхоанарча денах дог тийшa хилар — дусталуши хьахьокхаши йола цифраш йолаш яц.

ИйслагIча сентябре 27 шу дизара накъадолх тхо апрель бутт бовш хиннача Болгарски коммунистически парте X съездо чуйоссаь уйлаш дег чу а йолаш. ДIаяхача юкъагIа партен халкъои даьча хIамай итог яьй цо, мохк дIахорча, ялхлагIча пятилетке социально - экономически дегIабоалабара Директиваш тIайийцай.

Къаьстта йоккха историческа событи я цо Болгарски коммунистически парте керда Программа тIаэцар. Творчески марксизмаленинизма из документ Iодийшачо шаьра кхетадергда тха таханарча социалистически оптимизма бахьанаш.

Болгарски коммунистически парте программа вIашагIтох революционни къовсамереи социализм хьалъечарен парте йIаьхий опыт. Цо хьахьокх тха мохк дIахорча укх 25—30 шера дегIаахара керттера лостамаш, наькъаш, средстваш, белгалйоакх Болгаре довлаш-довлаш коммунизмага доалара хиланза ярглоаца торонаш лургйола социалистически общество хьалъяра керда этап. Цу тайпара, бIарчча цаI а дийна вIашагIтох цо тха даьхен дIадахар, таханардар, кхоанардар, партен халкъен балха къаьгга перспектива лу, юкъарчал доацаш дола деккараш бухсоцаш лерхIачунца — коммунизм хьалъярца дувз.

ДегIаенача социалистически общества материально - технически база хьалъеча юкъагIа дикка сихлу. Iилма - технически прогресс. Производствана комплексни механизации автоматизации яра дарда тIа, геттара керда технологи юкъейоалаярца, кердача бедалахи материалахи пайда эцарца мехка производительни низаш хIанзалца ца даькхача тайпара чIоагIа дегIаухаргда. Доккхий хувцамаш хургда производственни отношенешка а.

Сага, из массе оагIорахьара, цхьатарра дегIаахара, цунна эшача материальнеи духовнеи хIамашца тIа-тIа биззагIа кхоачам бара йоакхо елга къаьстта белгаллоалаш хьахьокх партийни программа тIа. Белгалдаьхад чуIеча цIеношца кхоачамбар, потребление структура эргаяьккха тоаяр, гIулакхаш делга дегIадоаладар, кхувш йоагIача тIехьенна кхетам балар, халкъа унахцIено лорaр санна дола керттера социальни дешаш къестадергдола лостамаш.

Цхьабакъда, сага йоакхо елга алхха материальни даькъе чакхдоахача гIулакхех кхоачамбаь диса йиш йолаш дац. X съезде образовани, культура, искусство дегIаккхувлара, болгарски къаман духовни вахар дIаьхий дара шерра программа оттаьй парте.

Къаьстта уйла тIаяхийтай цо саг вахаш йолча социальни климата, граждании законни бокъонаш эшаеш, цар сий доадеши юхьэржеши дола гIулакхаш вай вахара юкъера дIадахара. ХIара предприяте, хIара боахаме, коллективе къахьегамхой деррига денал, талант, хьинар диззагIа хьагучадаккха торо луш, шоай кхелеи шоай даьхени дай шоаш хиларах йола уйла царна чухь чIоагIъеш дола хьал хилийта гIерт парти.

Болгаре дегIаена социалистически общество хьалъяра программа Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце хьахьекхача наькъашта духьала дола социализма «кердa» наькъаши «керда моделаши» чIоагIле гIертар Iовдалал хилар шаьра кхетадара ларда тIа латт. Цо чулаьцай кIоаргачеи леррагIачеи интернационализма, шийна чухь Блогоевеи Димитровеи парти хьалкхеъ йолча, шийна чухь парте кулгалхоша болгарски коммунисташ, дерригa болгарски халкъ хьалкхедеш йолча интернационализма идеяш. Из яц абстрактни, декларативни интернационализм! Из я кхоачашъеш йола социалистически интернационализм. Эгара дикагIеи хьалдагIеи хьахьокх из болгаро-советски доттагIало.

Болгарски наьха оптимизма эггара йIаьхагIча ханна латтаргйолча лардех цаI сенах латт аьлча из латт, тешамечи дег тIарчеи доттагIашца а цхьаоагIонхошца барт болаши эггара айхагIча тайпара цхьаца гIулакхаш леладеши шоаш бахаш а болх беш а хилар цар кхетадарах. ХIара болгарски гражданина кIоаргга дег чу дижад СССР-ца, советски халкъаца доттагIали вежарашха цхьана леладу гIулакхаши. X-ча съезда трибунера Советски Союзах, КПСС-ах лаьца къамаьл деча хана еррига зал хьалгIоттар. Ленина даьхеи партии, вежарашка дола советски халкъ шоаш массане а цхьатарра лоархIаши сий деши хилар хьа а хьоьхаш. Эмоциональни маIан долаш хинна Iац из дег тIара цIецеи вежарашхеи бола безам. КПСС-и Советски Союзи йоацаш е царна духьала даьнна интернационализмах лаьца къамаьл де йиш ца хилар, социализми коммунизми хьалъе йиш ца хилар принципиально кхетадарца цхьана тардеш хиннад массаза а.

Вайна, дерригача болгарски халкъа бокъонца дола ираз хиннад, хьаккхайкадир нов. Т. Живкова дукха ха йоацаш хоржамашта хетадаь къамаьл ше деш, хIанзалца хьа массаза а, йийхача кхьалачеи деношка, походашка а коталонашка а воккхача доттагIчун тешами низи вайца хиларах, юкъара хIамаш цхьана кхолларах. Цудухьа вайна хьалхашка сийлахь-йоккхача Советски Союзаца, сийлахь-доккхача советски халкъаца тIа-тIа айхагIа гаргаахарен цхьана политически, экономически, тIема, культурни, Iилма-технически гIулакхаш леладареи беза никъ боацар кхы тайпа никъ бац.

ХIанз керда деккараш латт болгарски халкъа хьалхашка. Уж кхоачашде атта хургдоацилга хов цунна. Iалаьмате боккха болх бе беза, дукха халонаш эшае еза. Массанена а ховш да, вай мехкашка социализми коммунизми хьалъяра массе тайпара новкъарле е гIертилга империализмо дутаргдоацилга.

Цхьабакъда, тха халкъ сатийна дода парте белгалбаьча новкъа гIолла, шийна низехи торонехи бIубенна а долаш. Из теш Коммунистически партех, дукхаеза цунна из, дIаяхача хана цо лоаттабаьча къовсама маIани чулоацами хьехьокхаш, цун тахане хьакхоллаш а башха-хозача кхоаненга из дугаш а йола парти.

Агитатор № 16, 1971 шера август.

ЮРТА БОАХАМ ДЕГІАБОАЛАБАРА

Парте XXIV съездо юрта боахам дІахо дегІабоалабара программа оттаяь ца Іеш, из чакхйоаккхаргйола хьдда наькъаш а белгалдир. Парте съездо керттера декхараш а лаьрхІа белгалдаьд — юртбоахама производствана шерагІа механизаци елга, химизаци мелиорации дукхагІа елга, лаьттах, техниках, ерригача материальни къахьегамен ресурсех пайда дикагІа эцилга. Партена хетачох, цу ларда тІа мара хьувкъам лакхбулургбац, хьайбай боахамера доакъарий база чІоагІъюлургьяц, цар продуктивность лакхъюлургьяц.

Тха лоаман района хьалашка керттера дакъа юртбоахама производство хилари тха колхозийн совхозийн экономика чІоагІлулга, колхозхой материальни безам совбоаккхилга дуккхача хьале доахан дебарахи цар продуктивностахи тийша хилари кхета а деш, района партийни организаце, советски юртбоахамен органаша укх тІеххьарча шерашка дуккха мероприятеш кийчъяьй из дІахо дегІайоалаяра чакхъяха. ДІаяхача пятилетка хьалхарча шерашка хьайбай боахам зе деш а оаха безача маьха дулх доахаш а хина хиларах керттера декхар а хинна тхона хьалхашка эттад общественни хьайбай боахаме нийса лостам лохилга. Общественни доахан дукхагІча даькъе дулхи шуреи телаш а доацаш, дулх телаш хургдолаш кхабаро а хьайоаккхача продукце дикалгеи дукхалгеи, общественни доахан дебарга, уж тІера ца дувлийтарга хьежжа къахьегамах мах тергбола гІулакх юкъедоаладаро а тхога хьахьеккхад, хьайбай боахамах общественни производства рентабельни дакъа дергдолаш бола нийса лостам тхона корабаь хилар. Іаьсий кхетамца кхедаро а лоаман даьгІенашка доажадаьчули чуоттадаь тоадалийтачули тІехьагІа гуйра чакхйоаллаш уж паччахьалкхенна дІателаро а, лоаман даьгІенех ма могга дикагІа пайда эцаро а тхога йиш хилийтай дулх даккхарга дІабода мах кІезигбе, кийчду дулх дикагІа хилийта, чусоцадаьчул тІехьагІа доаханна дехка дуккха доакъараш кходе.

Укх тІеххьарча шерий результато хьахьокх, хьайбай боахамера дулха лостам тха колхозий экономика чІоагІъяра гІулакха керттера резерв а хинна дІаотта йиш йолаш хилар. Пхе шера 2093 бежан дукхагІа хинад общественни доахан, цу даькъе детта доахан — 740 бежан, пхе шера планал совгІа паччахьалкхенга дехкад 1300 тонн дулх; 1970 шера 5155 центнер дулха яьккхар 1965 шера 1681 центнер мара ца яьккхача метте.

Дикка кІезигденнад хьайбай боахаме дІадодар а. Нагахьа санна хьайбай боахам бахьан долаш тха колхозашта хинна зе 1965 шера а тІехьа 250 эзар совгІа сома дале 1970 шера 70 эзар сома мара дацар, хІаьта дукхагІдолча боахамашка рентабельни а хинна дІаэттаб хьайбай боахам.

ДоккхагІен бехктокхамегІен декхараш латт района хьайбаш леладераштта хьалхашка кердача пятилетке. 1971 — 1975 шерашка хьайбай продукташ дукхагІа яхаран кийчъяран, доакъарий чІоагІа база хьаяран мероприятеш кийчъяьй оаха хІара колхозен бІарччача районен. Цу мероприятешка белгалъяьй шоаш кхоачашъяьчул тІехьагІа общественни хьайбай боахам чІоагІа айбергболаши цуи продуктивность лакхъергйолаши йола хьдда планаш. 1971 шу чакхдоалаш района колхозашкара доахан 8400 бежанга дІакхоачаде лерхІ, цу даькъе детта доахан 3000 бежанга, хІаьта 1975 шу чакхдоалаш 10 эзар бежанга, цу даькъе детта доахан 4100 бежанга дІакхоачаргда уж, доаккхаш дола дулх доахан дийна долаш эзача боахамий массе категоре 1975 шера 2600 тоннага, цу даькъе колхозашка 700 тоннага дІакхоачаде дезаш да.

Уж бехктокхаме декхараш кхоачашдара керттердар — доакъарий чІоагІа база хьаяр, хиланза дарздоацача доакъарашца доаханна бизза кхоачамбар.

Декхараш бехктокхамеи бе безаш бола болх, шеко йоацаш, боккхеи хилар кхета а деш, района хьайбаш леладераша кердача пятилетка хьалхарча шерре а денз деррига низаш тІадахийтад уж толаме кхоачашдара, хьа а лех, гуча а йоах пайда эцанза йиса резерваши торонаши. Района колхозаша, хьамсарча парте съезд хьаеллача денна тІакхоачаш а тІехьа дикка тІеххоачашйир паччахьалкхента дулх дохкара ах шера план, хІаьта укх шера ворхІ бетта 35 процент дукхагІа даьккхал из соалх цу ханналца даьккхачунца нийсдича. ДІадахача шера ворхІ беттачул дукхагІа даьккхад дулх укх шера ворхІ бетта колхозашка: Жданова цІерагІча — 94 процент, Ленина цІерагІча — 89 процент, А. Шерипова цІерагІча — 76 процент, Кирова цІерагІча — 58 процент.

Уж ханаш вІашн нийсйича 100 Іаття тІехьа Іаьсий кхедаьд колхозашка: КПСС XXII съезда цІерагІча — 7 Іаса дукхагІа, Калинина цІерагІча — 5 Іаса дукхагІа, Х. Нурадилова цІерагІча — 5 Іаса дукхагІа.

Цу юкъа доахан дукхагІа хинад А. Шерипова цІерагІча колхозе — 97 бежан, КПСС XXII съезда цІерагІча колхозе — 44 бежан. Паччахьалкхенга дулх дохкара дика толайаш даьхад план 68 процент кхоачашъяьча А. Шерипова цІерагІча, 65 процент кхоачашъяьча Кирова цІерагІча, 63 процент кхоачашъяьча КПСС XXII съезда цІерагІча, 60 процент кхоачашъяьча Орджоникидзе цІерагІча колхозаша.

Цхьабакъда, КПСС ЦК июльски (1970 шера) Пленуме нов, Л. И. Брежнева яьххача тайпара, хьайбай боахам айбара оаха даьза даргдоаца керттердар — уж да доакъараш, доакъараш, кхыдІаькха а доакъараш.

ДІадахача Іан къахьача опытах чам баьккха йолча тха колхозаша укх шера шоай деррига низаш тІадохийт доахан доакъарашца Іалашдара. Таханарча денга района колхозаша соахкарчул 2,5 эзар тонн совгІа гІожа доакъараш кийчдаьд, хІаьта керттердар, 80 процент хІана дац аьнна дараш доахана Іадоаккхаргдолчча тІаэзад. ДІаяхача шерашка из хІама тха цІаккха а вІаштІехьдаьннадац. Укх шера духхьашха сенаж лаьттах еллай тха районе. ГІожа доакъараш кийчдара колхозашта доккха йовкъостал ду районерча беррига къахьегамхоша, доакъараш кийчдара доккхий субботникаши воскресникаши вІашагІа а дехкаш.

Доакъараш кийчдара план 70 процент совгІа кхоачашъяьй районо, цудухьа тешшаме ала йиш йолаш да, доаханна бизза кхоачамбалла доакъараш хургда.

Доакъараш кийчдара хьалха йолх Орджоникидзе цІерагІа, «Путь к коммунизму», «Заветы Ильича» яха колхозаш.

Общественни хьайбай боахам дегІабоалабара партеи правительстваи хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара дукха хІамаш да тха де дезараш. Доахана продуктивность хІанз а лоха я тха, кхоачашъяц оаха керттера Іул боахаме хьалкхедеча доаханца юхаметтаоттадара планаш а, хІанз а лакха ба продукци яккхарга дІабода мах.

Хьайбай боахамера кхоачамбоацараш дІадахар а рентабельни пайда лушн дола общественни производства дакъа цунах дар я духьа тха эгара хьалха доахана фу тоаданзен продуктивность лакхъяннзен яргьяц, боагІача боарам тІа боаккхаш айбе беза племенной болхи зооветеринарни службеи, хьинар долашы шоай гІулакх довзаши болча специалисташца чІоагІъе еза колхозаш, цонаши даьгІенаши тоае, дІаювзача баьций хьувкъам лакхбе, лоаман даьгІенех дукхагІеи дикагІеи пайда эца беза. Доаханна мел эш доакъараш хургдола гІулакх вІаштІехьдаккха деза. Из долла хІама кхоачашдара мел эша торонаши резерваши йолаш я района боахамашка.

ХІаьта районни партийни организацеи районерча берригача къахьегамхошеи хадданза шоай деррига низаш тІалоаттадергда царех бизза пайда эцара. КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь декхараш толаме кхоачашдара.

Г. ЛЕВАШОВ,
КПСС Ножай - Юрта райкома секретарь.

МЕБЕЛЬ — ДУКХАГІА, ДИКАГІА

Халкъа торо тІа-тІа дукхагІа лакхлуш, къахьегамхой вахара хьал товлуш хилар къаьгга хьахьокх бахача наха мебель тІа-тІа дукхагІа хетташ хиларо. ХІаьта КПСС XXIV съезда Директиваш тІара гуш ма дарра, дІахо из кхы а дукхагІа эшаргья. Цунца дувзаденна мехкарча мебельщикашта хьалхашка цІенхаштта декхараш латт. Из шаьра хьагургда тха мебельни фирмага хьежача. Нагахьа санна 1966 шера цо 5,56 млн. сома маьха мебель яьяле, 1971 шера 9,7 млн. сомеи пятилетка чакхйоалаш 20,0 млн. сомеи маьха арахеца лаьрхІад из. Цул совгІа, мебель дукхагІа хьаяра нийсса бахача наха дукхагІа хетташи хІанз кхоачамболаш ара ца хецаши долча изделей цхьадолча тайпай (гІандаш, истолаш, бернйи кухонни мебель), ассортимент дикагІа хилийта а наборашеи гарнитурашеи йола мебель дукхагІа хьае а лаьрхІад.

Вай советски наьха цІеи ченаш мебела изделешка хозъяйтар, уж гІадбигийтари раьза хилийтари духьа, паргІатеи чІоагІеи конструкци йолаш, кердагІа йола облицовочнии отделочнии материалаш я ухийташ тІехаанахьара хозъяь а тІехдика а хила еза уж, вешта аьлча дунен стандарттий боараме.

Тхона хьалхашка латта декхараш цІенхашта хилар теркал а деш, торонаш йовза а йовзаш, ала йиш йолаш да, мебельни производство овлангара денз организационнои технически эргаяккхара ларда тІа къоастаде деза уж. Цу гІулакха кхы тІа а технически кийчо яра перспективни планаш, социально дегІаахара план, арахеца продукци дикагІа хилийтара тІаерзаяь мероприятеш кийчъяьй.

Цу балха тІа керттера лостамаш хургда ераш, мебель тІагІоллара хозъеши вІашагІъехкаши йолча режиме болх бу предприятеш хьал а еш технологически специализаци елга; керда техника, хьалха латта технологи юкъеккхухьилга; производствана механизаци автоматизаци елга; къахьегам Іилман ларда тІа вІаштІехьбоаккхилга; капитальни гІирсаш хьалделгеи болх беча цехашта реконструкци елгеи; социальни дешаш КПСС XXIV съезда решенешка хьежжа къоастаделга.

Технологически специализаци хІанзле чакхйоаккхаш я «Терек» яхача фирме. Фанерально - заготовительни цехах фирма ерригa цехаш заготовкашца Іалашъергйолаш йола базови предприяти ергья реконструкци а яь.

Специализаце планагІа № 1 йола филиал июль бетта денз мебель хозъеча-гулъеча предприяте балха режима тІа яьннай. Филиале арахеца йолаеш я папкаштеи каьхаташтеи лаьрхІа канцелярски шкаф. Фирме духхьашха хьае йолаяьй вІашагІдоахача доакъоех латта мебель, иштта вІашагІъяьккха йолаш къаьст-къаьстача доакъоех йохкаргья из бахача нахага а.

№ 1 йолча филиала технологически специализаци яро йиш хулийтаргья дІадодар кІезигагІа а долаш дикагІа йола продукци арахеца а из предприяти хІанзарча, толашагІа йолча производствай боарамга дІакхоачае а. Цу цхьан ханна централизованни производстваш хьаяр чІоагІа пайдае хиннад арахеца продукци дикагІа хилийтара, хІана аьлча, цхьан участке гулъяле хул квалифицированни кадраш, бедалах пайда дикагІа эц, тІахьожам дикагІа лоаттабу технологически процессаши режимаши кхоачашъяра а, хІаьта иштта изделеш шоаш дикагІа хилийтара а. Цул совгІа, концентраци йоккха резерв я къахьегама овсарле лакхъяра. Из ховргда тха предприятега хьежача. Масала, 1970 шера 16,5 процент лакхъелар къахьегама овсарле, укх шера хьалхарча ах шера 118 процент хилар из дІадахача шера цу ханаца нийсйича, хІаьта пятилетка чакхйоалаш 158 процент лакхлургья къахьегама овсарле 1970 шераца нийсйича.

Бакъдар аьлча, карагІдаьнна уж деррига хІамаш специализаци яра чотах лархІа йиш йолаш дац, фирме деш дукха хІамаш да керда техника, хьалха латта технологи НОТ юкъехкахьара а. Масала, керттерча площадке шозлагІа машенашца обработка ю корпус хьалъяьй. Цига кІал латтача оборудованена нийсса мебельни доакъой оагІош хьадоаггІашe а шаьрдеш йола линии оттаяьй. Цу участке помещени кийчъелгеи производство тоаелгеи промышленни эстетикаи НОТ-ои вай замалахь дІадехарашка хьежжа деш да. Производства ерригача участкашка укх тІеххьарча 6 бетта хьу чакхйоаха керда 30 совгІа станок оттаяьй. Центральни участок йиллай урсаш хьадаран кийчдаран. Из мероприяти лоархІаме хилар кхета а деш, из участок вІашагІйоллара чІоагІа уйла тІаяхийтар оаха — сийрдача, паргІатача помещене дІачуйиихьар оаха из, эпшача боараме нийца тІаера урсаш чархдехка кердагІа йола станокаш, бокъонца технологически процессага хьежжа вІашагІъеллай урс доалла инструмент, хІаьта хІанз оаха дукхагІа лелаер чІоагІача металлах яь пластинкаш йоахка инструмент я; НОТ-а план юкъейихьай участке.

№ 2 йолча филиале гІандаш шаьрду конвейерни линии оттаяьй, цо йиш хулийтаргья гІандаш хозде, цигарча балхех 17 болхло мукъавалийта а 14,3 эзар сом кходе а.

БархІлагІча пятилетка шерашка оаха балха юкъейихьай НОТ-а 11 план, 418,0 эзар сом экономически эффект еана 793 рационализаторски предложени.

Прогрессивни технологически процессаш дІайоланьй фирме полиэфирни лакаш, поливинилацетатни эмульси, поролон, кхы яраш санна йола керда материалаш юкъе а йоалаеш.

Цу хьакъехьа ма дарра дувца ца а гІерташ, белгалдаккха безам ба са, тхоай ерригa мероприятеш чакхъяхарца оаха лерхІар пайда дукхагІа белга, къахьегама овсарле лакхъелга хинна ца Іеш, эгара хьалхарча аргІанна, хьаеш йолча продукце дикали товарни тайпеи тоаделга а хилар.

Продукце дикал тоаяр духьа технически база хьаяра нийсса фирме цу даькъе беш организационнии общественнии болх ба. Ерригача цехашка юкъейихьай БИП система, дикала ди белгалдоах, парткома линегІа комплексни проверка ю. Тахан лерттІа болх бац бедали материалаши хьачуйиеча входной тІахьожамо, хІана аьлча дикагІа йола материалаш мара хьачу ца эцилга Іалашдац, хІаьта поставщикаша цунах дуккхаза пайда а эц.

Продукце дикал тоаелга лоархІаме дош хилар кхета а деш, партеи правительстваи решенеш кхоачашъяра долла хІама де деза оаха.

Эгара хьалхареи керттереи дар — из да нахаца болх бар. ЛоархІамегІарча декхарех цаІ хет тхона, партийни, профсоюзни организацеша, фирма кулгалхоша шоай уйла керттерчоа — шоашта тІадиллача гІулакха хьалхара бизза бехктокхам хетаргболаш хІара болхло, мастер, цеха, отдела начальник хьалкхевара тІайохийтилга, цу гІулакха хьалха латтараш фирмера беррига коммунисташ хургбола гІулакх вІаштІехьдоаккхилга.

Иштта лоархІаме продукце дикал лакхъяра влияни еш йола фактор я кадраш кийчъяри хьалкхеяри, болхлой квалификаци лакхъяр. Производства хІана дІадехарашка хьежжа вай училищашка къона кадраш кийчъяра а уйла тІаяхийтанза яргьяц.

ХІаьта хІанз укх сахьата предприятеша шоай низащца хьадагалувцаши кийчъеши я агрегатни оборудовани. Масала, укх шера фирме кийчъе лаьрхІад проходной хьисаперча кромкех фанераш ю шн линии, мебела доакъой оагІош шаьрду линии, доакъошта периметрагІа обработка ю поточни механизированни шн линии, и. кх. дІ.

Мел дийцар чу а лоацаш белгалдаккха доагІа, продукце дикал тоаяра фирме дукха хІама даь а деш а хилар. Цхьабакъда, вай прте XXIV съезда Директиваш толаме кхоачашъяра дикалах дола дош лакхагІча лагІа тІа доаккхаш айде деза оаха, балха пайданагІа йола формаши методаши лаха еза, цу тайппара промышленни производства эффективность дІахо лакхъяра новкъостал де а деза.

В. МАРИНЧУК,
«Терек» яхача мебельни хьу чакхйоахача фирма керттера инженер.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕРГДА

Колхоза фермай коллективашта юкъе лелаеча социалистически яхье тІеххьарча массехк шера на хаддаш хьалха латташ хьайоагІа тха барттайна коллектив. Колхоза правлене, парткома карара карателла цІе байракх тхога йола ер кхоалагІа шу да. Из тхоашкара дІа ца яккхийтара деррига ду оаха укх кердача пятилетка хьалхарча шера а.

ЛерхІар балха толамашца чІоагІду ферма болхлоша бархІ бетта план ханал 15 ди хьалха кхоачашдир хьайбаш леладераша, хІанз ийс бетта план кхоачашъяь довла доахк тхо. «Кердача пятилетка — ударни къахьегам» яхача лозунгах къахьегаш ва ферма хІара болхло.

Доаркашта юкъе лелаеча социалистически яхье къаьстта белгалъяьннай Курбанова Аружа. Йоккха опыт йолаш мастер я из, цудухьа 20 август тІакхоачаш шера план кхоачашъе вІаштІехьдаьннад цун. Нагахьа санна шера планагІа хІара Іаттагара юкъера лаьрхІача 2600 килограмм шура яккха езаш хиннале, цо хІанзле 2785 килограмм шура яьккхай. Хьалха латтача доаркас дош деннад укх шера хІара Іаттагара 400 килограмм шура яккха. Из Іалаьмате лакха хьоккам ба, цунга хьежжа дика къахьега гІерт кхыбола доаркаш а. Цу тайпара къахьегар бахьан долаш хІанзле шоай шера планаш кхоачашъе вІаштІехьдаьннад Алхазурова Ацай, Гайрбекова Кхокхий. Из толам баккха гарга ба Килоева Люба, Гайрбекова Бала, Аслаханова Захьа, Сулейманова Кесира.

Цар доаха толамаш дувзаденна да хьайбашта гІулакх деш болча Виситаев Іалавди, Мадаев Сайдулас доахеча къахьегама толамашца. Царна дика йовз шоаш доахан доажаду даьгІенаш, хьайбашта эша деррига гІулакхаш ду.

Шин болх Іалаьмате дика лелабу Іаьсашта гІулакх деш йолча Винникова Екатеринас. Укх шера хІанзле массехказза Сийлен грамоташ, ахчан премеш еннай цунна дика болх барах.

ИийслагІча пятилетка хьалхарча шера план цхьоалагІа декабрь тІакхоачаш кхоачашъе лерхІ ферма коллективо.

Б. ДЖАМИРЗАЕВ,
Наурски района «Красное знамя» колхоза шурий-товарни ферма учетчик.

Советски Союзеи Германски Демократически Республикаи специалисташа цхьана бу шинна а мехка юртбоахама производствана боккха лоархІам бола юрта боахама даькъера боккха Іилма-тохкама болх.

СУРТА ТІА: лаьтта леладара мийски Іилма - тохкама института профессор Николай Мухин Швааис (Шверин округ), дика тІадоал цига цо даь «Белта» яха гурахьа дув рожь.

АПН — ТАСС сурт.

ЛЕНИНГРАД. «Монумент-скульптура» яхача заводе лоаладеш хьа а даь Германски Демократически Республике дІадахьийтад вовзаш волча советски скульптора даь Карл Маркса бронза памятник. Городе Карл-Маркс — Штадте оттадергда из.

В. СТРЕКАЛОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ІИЛМА-ТЕХНИЧЕСКИ РЕВОЛЮЦИИ СОЦИАЛЬНИ ПРОГРЕССИ

4. ОБРАЗОВАНИ, ІИЛМА, ОБЩЕСТВО

Евгений Амбарцумов,
исторически Іилмай кандидат

1770 шера цхьан маркиза де Фуко французски Учредительни собране трибунера хьакхайкадаьд, дешеи яздеи ханза даргдац аьнна цхьаккха хІама дац ахархо хилара. Тахан цу тайпара хьакхайкадаьр сакъердаме исторически белам хет. Йоккхача машинни историе стадега хьежжа ца хила йиш яц берригача болхлой йоазувдешар, кІезигагІа хуле а. ХІаьта комплексни автоматизаценеи механизаценеи гаргакхаьчача хана дІахо дегІайоалае еза халкъа образовани.

Хьалха общества шин члений образованега дІухийташ хиннар экономикага диллача цІена зе лоархІаш дар, хІана аьлча дІадахар мел этта а сихха юхаметта оттацар обществана. Цу тІа а образовани массаза а хьал долчарна аьттув болаш а практике деш хІама доацаш юсаш а яр. Мукъача ханна миссел къахьегама а кечал яцар из. ХІанз кхыча тайпара да гІулакхаш: болхлой образовани цар къахьегамах пайда балара эша керттера хьал да. Дж. Гэлбрейта «Керда индустриальни общество» яхача книжка керттера яр хІана яц аьнна йола тезис Іилмагеи образованегеи дІаяхийта капиталовложенеш обществана гІойленагІа хиларах латт. Цо яхачох, наьха интеллектуальни боарам лакхбарга дІадахийтача долларо, массаза а яхармо, юкъарчал доацаш машенашкъашка, плотинашка, станокашка, кхыча материальни ценносташка дІадахийтача долларочул дукхагІа алсамйоаккх къаман доход. ХІаьта советски экономисташа даьча лоархІамаша хьахьокх, Іилмага дІаяхийтача капиталовложеней хІара сомо СССР-е къаман доход 1 сомаз 45 кепиган алсамйоаккхаш хилар, ерригa дІаяхийтача капиталовложенеех юха хьахур 39 кепиг гаргга мара доацача метте.

Советски Іаьдал оттадаро торо елар хьалха тІехьайиса хиннача Россе бокъонца йола культурни революци чакхъяккха. Из чакхйоаккхача юкъагІа йоазув-дешар ца ховлга дІадаьккхар массанега а юххьанцара образовани яккхийтар, дІаяхача хана бІарга ца яйнача тайпара чІоагІа яьржар юкъереи лакхереи образовани, хьаяьй керда интеллигенци — къахьегача халкъа дулхах-цІех йола. Квалифицированни кадрай цу доккхача эскара Советски паччахьалкхе кхы кІезигагІча боараме йоацаш декхарийла я экономика дегІакхувлача ше доахача толамашца. Іилман болхлой дукхал-йоалаш я буржуазни паччахьалкхенаш. 18 шу а кхы дукхагІа а ха йолаш бола болхлой Іомабеш 1969 шера юкъера лаьрхІача йоаккхаш хина ха 12,2 шу дар США, 1950 шера 10,3 шу мара ца хиннача метте. ХІанз Америкера 75 процент кагий нах юкъера школа йоаккхаш ба.

Цхьабакъда, Малхбузехьара образоване дакъа социальни антагонизмех мукъадьннад яхилга вІалла а дац из. Аьлча кхоачам ба, массане юкъара юкъера образовани йолаш болча мехка боарамга дІакхачара Американа новкъарле еш болча цу 20 процентах дукхагІа бараш неграши кхы тайпа «хьатара» бесаши хилар. Цхьаькха оагІорахьара, юкъерча школайн дукхагІча даькъе университетийн аттестаташ шоай социальни лоархІамга диллача гаьнна цхьатарра дац. Йиъ аристократически — Гарварда, Принстона, Иейла, Колумбе — университет яьккхараштта лаллара провинциальни вузаш яьхараш миска кагий нах санна тІаэп корпорацеша. Цу даькъе пролетариат, буржуазех мугІарера нах тІехбаьха лелаберех къоастабеш дола демаркационни гІай дІадаьннадац, дукхагІа голаш етташи кІезига бІарг тІаотташи хиннад.

Белгалдаккханза даргдац, тІема гІулакхашка дІаухийтачунца нийсдича дерригача керттерча капиталистически мехкашка образованега ухийтар вІалла лоадам боацаш да. Экономикана эшарашка ца а хьожаш, из юкъ-юкъе кхы тІа а кІезигде гІерт. Капитализма мехкий образовательни системай эйп да иштта вахарах уж дІахаьда хилар, кагирхоша дІадехараш шоашта чулаца денал доацаш уж хилар.

СССР-е, капиталистически мехкашка санна доацаш, дуккха общеобразовательни предметаш мацагІе а денз технически образоване хиланза йргйоаца элемент а хинна дІаэттад. 1940—1969 шерашка советски профессионально-технически дешара системе 21 миллион совгІа болхло кийчваьв. Юкъерча образоване лоархІам лакхбаларца дувзаденна тахан лакхлу профессионально - технически образоване боарам а. Цу системагІа йолча училищаша хІанз, ховш ма дарра, юкъера образовани лу. ХІанз еш йолча эргалонах чІоагІа лоархІаме хьал хургда советски болхлой класса юкъара культура лакхъяра.

Советски кагирхой юкъарча культура боарам лакха хиларах цар кхетамца дІадехараш ниэ бола стимул я Советски Союзера производительни низаш дІахо дегІадаккхара, механизированни йоацача процессаша, даим цхьан тайпара кулг-кара леча балхаша лоаца лакъа кІезигдара.

Къахьегама хьисапон чулоацамоя советски болхлочун цунцарча гІулакха мел влияни ю хьожаш ленинградски социалогий группа баьча а «Саги цун болхи» яхача книжка тІа (1967 ш.) дІаязбаьча а тохкамо хьахьеккхар, советски болхлочун производственни гІулакхашка керттера элемент къахьегама творчески маІан миссел, алапе лакха боарам ца хилар. ХІаьта капитализма хьалашка болхлочоа гоама ба къахьегам, кхер из цунах, мукъавала безам ба цун цунах.

ХІаьта а «Іилма» темана юха тІагІоргда вай. Іилманца болх беш бола нах сихха дукхагІа хул капиталистически мехкашка санна, иштта къаьстта социалистически мехкашка а. Нагахьа санна Советски Союзе материальни производства доакъошка балха бола беррига нах 1928 шерагара 1966 шерага кхаччалца 6,3-зза дукхагІа хиннабале, Іилманца болх бераш — 33-зза дукхагІа хиннаб. Уж темпаш ВІашагІкхийттача Штаташкарчул лакхагІа а. 1980 шерале СССР-е хетаргахьа лаьрхІача, Іилма-техкама учреждении болх беш хургба болх булуча нахах 6 процент совгІа.

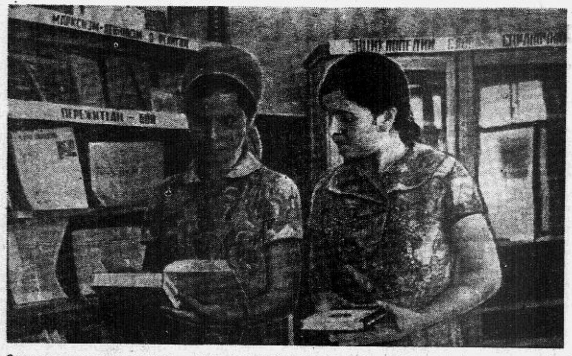
Материальни производства эффективность хІанз лакхъе миччахьа а, цу даькъе Іилме а, балха болча болхлой дукхалла а ца еш, керттерча даькъе из «технологически юкъедахьара» (Маркс) боарамца. Іилман открытеши изобретенеши производствана юкъехахьара сухалца. Ховш да Фарадея хьайийлла электромагнитни индукци практически юкъе ца хьош 50 шу гаргга фотографе принцип юкъе ца хьош — 100 шу гаргга ха яьккхалга. ХІаьта вай хана лазерь хьадагалаьдачул тІехьагІа денз из юкъейоалаялица 5 шерал тІех ха яьннаяь. Иштта лоаца хиннай «хпроводникаш караерзаеш яьккха ха а. ХІаьта хІанз Іилмахой гІулакха хьашт мел да институташ, лабораторещ, экспериментальни заводаш яле, уж цар мукъагІа йитай духхьал Іилмо хьадийллараш ма могга сихагІа чакхдахар духьа. Лоацца аьлча, производительни конвейере эгара хьалхара звено а хинна дІаэттад тахан Іилма.

КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева белгалдаьккхад, духхьал «тахан шин системa исторически яхье керттерча фронтех цаІ Іилма-технически прогресса даькъе гІолла йолаш хилар. Цо вай партена юкъмоттигера экономически декхар меттел, лоархІаме политически декхар а хулийт Іилмеи техникеи дІахо интенсивно дегІакхувлара эгара тІехьара Іилма-технически карагІдаьннараш производствана шерра юкъеккхахьарахи».

Цу принципиальни наькъага хьежжа кердача советски пятилетка оттаяьча Директивашка белгалдаьд Іилма дегІакхувлара керттера наькъаш халкъа боахама интенсификаци яра лоархІамегІара звено хиларах тарра. Из — теореи практикаи лоархІамегІарча проблемашта Іилман тохкамаш тІаерзадар. Іилмана планирование яраи халкъа боахама планировани яраи юкъера бувзамаш чІоагІдар. Из — производствана дикка интенсификаци ярга вуташ йолча дикалга диллача кердача техникана капитальни вложенеш дукхагІа тІаерзаяр. Из — производствацарча Іилман бувзама механизм эгаяьккха тоаяр, фундаментальни Іилмай чІоагІача ларх кої гІорталга е езаш дола прикладной Іилман тохкамаш лоаржадар а юкъекхахьар а. Из — керда техника юкъехьолга сихдар духьа предприятештеи производственни коллективаштеи экономически стимулировани яра методаш эгаяьха тоаяр.

(ДІахододар хургда).
(АПН).

(ДІахододар. Долалучунга хьажа укх шера 31 августа 2, 4 сентябре араьннача номераш тІа).

Сапаргlата, хоза цхьалхаяьккха я Урус-Мартана района библиотека. Художественни политически литература хало йоацаш лаха йиш я цига. Цулухьа дешараш а шортта ба. Боккха болх бу библиотека заведующе Эскиева Томишас библиотекана хьалхашка латта дехараш толамца кхоачашдара. Къона яле а (цхьа шу мара дац культпросветучилища библиотечни отделени цо чакхъяьккха) ший балхах дика кхет из. Книжни фонд эргайоахаш хувц, дукхагlа хулийт. Из бахьан долаш хlанз 16 эзар книжка да библиотеке. Уж дешаш бархl бlаь саг ва. Хlанз книжни передвижка кийчъеш я Томиша.

СУРТА ТlА: Т. Эскиева (аьрдехьа) дешарашта юкъе активнегlа йолча Л. Цанаевайна деша книжкаш хоржаш я.

С. ХАКИЕВА сурт.

МАСТЕР

Цун барайтта шу даьлча дар из. Немцаша дlалаьцача Польше волаш. Цу бусса уж бахабар лаьца немцашха саг воалаве. Болхаш массехк сахьат даьлча доккхача отара тlанийсбелар разведчикаш.

Тата доацаш тlабахе хьож уж отарга. Тховнага кхоачаш хьалдиза йол я цу чу. Дикка ладийгlача, этта бийсан сатем бохабу йол хьоайий — «цаl да отар чу». Аьлах арабаьнна улл сага ког. Хьаозабича, цуна тlеххьа хьатакх дегl. Иштта коравоагlа кхы кхоъ а. Йоккха фос я нийсъеннар. Цигара юхабийрзар уж, сахилалехьа цlакхача гlерташ гlа сихагlа боаккхар. Цаl шоллагlчоа тlехьа этта болхар фашисташ, кхерабенна вlаши гарга а гlерташ, йист ца хилийтара багаехка хlамаш яр, тата доацаш царна улув болхар конвоираш.

...Цу сага йоккха биографи йовзаш, уйла еш, чlоагlа безам отт из мишта а мича а дlаволавеннав ха — Социалистически Къахьегама Турпал, РСФСР Лакхехьарча Совета депутат, парте обкома член, горсовета исполкома член, В. И. Ленина цlерагlча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода цхьоалагlча цеха партбюро член Николай Иванович Ведерников.

Эгтара хьалха из болхло ва, вахтови болхло. Дукха ха я цо из болх бу. Атта бац цун къахьегам. Кхаь сменагlа бу цо болх. Дукха да цун общественни гlулакхаш а. РСФСР Лакхехьарча Совета депутат, обкома член хиларах тарра цхьацца гlулакхийший дукха боагlа из волча. Царга хьажа веза. Хlаьта а Ведерниковна хьа корайоагlа наха гlулакх де а цlагlа книжка деша а. Гlулакхаш, болх дуккхагlа ме хул дикагlа хетача нахах ва из. Цо боккхача безамца дувц балхах, дувца а хов. Образно хьахьокх цо балха процесс, из чоалхане хилар.

— Николай Иванович, оператор хиларах тарра хьай балха моттигеlа дер, хьа дехкар фуд?

— Приборашка хьажар да. Мекъал а ца еш хьажар. Со хьеж, прибораша дlаязду (велалу из).

— Иштта атта да хьа гlулакх?

— Иштта атта да. Еррига процесс йовзачоа, установка «мух» фу дича ю хьалхе а кхетадечоа атlа да из.

— Боарамагlа йолча режима тlара лорзагlйоалаш нийслаций...?

— Из ше да, нийслу.

Из вокха мастер ва. 1951 шера денз заводе болх беш ва из. Цхьаккха говзал, вlалла опыт яцар цун балха венача хана, ше цхьанне дlахьожаваьчча ваха везаш вар. Духьале йоацаш, аьннар деш хиларца чехка лакхделар цун сий, цул тlехьагlа ходелар, из долла хlама довза гlерта саг хилар. Николай Ивановича цlаккха вицлац цу хана ше lомаваь ши саг: дежурни инженер Сафонови воккхагlвола оператор Верешагини. Уж бахьан долаш хьахилар цун хьалхара опыт, шийх бlуболар, корайир професси.

...Оператора визза гlонча хул Ведерниковх. Цул тlехьагlа цхьоалагlча цеха 5—6 установке оператор хул цох. Тlаккха республике эггара дикагlчарех вола оператор а хилий дlаотт из.

Безаме къамаьл дар цхьоалагlча цеха начальникаца Хаджиев Султан Наибовичаца хиннар. Массехк дош аьлча саг маварра вовзийташ, цун мах беш дар из.

— Султан Наибович, нийслой Ведерникова сменагlа производственни задани кхоачаш ца еш е аьари еш моттигаш?

— Цун бехкагlа-м нийслац.

— Ведерников КПСС обкома член, депутат, Социалистически Къахьегама Турпал. Облсовпрофа член ва. Иштта гlулакхаш тlалатташ хилча сага оамал хувцаяла тар ма лой. Иттшу ма дий хьона Николай Иванович вовза, цхьанна а хlаман тlехь, масала, нахаца леладеча гlулакхаца, деча къамаьлаца, болх барца хувцавеннавий из?

— Хувцавеннав. Дикагlча оагlорахьа. Из чlоагlа дика кхийна наьха уйла йовзаш, сага халахетар хургдоаца оагlув лехаш саг ва. Хьалха нагахьа санна къамаьл деш е распоряженеш телаш цун цхьацца гlалаташ хиннадале, хlанз из цхьаккха гlалат ца далийта гlерт. Доашца аьлча хlанз кlаьдагlа а безамегlа я кlоаргагlа а ва...

— Хьона хетачох дика йовзий Николай Ивановича технологически процесс?

— Сона хетачох, геттара дика йовз цунна из. Мишта аргдар из, Цунна дуккха а дукхагlа хов доагlачул.

Дика общественник вий из?

Мадарра аьлча ца воагlаш, эхь па хетташ воацаву оаха из. Из партбюро член а ва, цеха пенгазет арахецар а ва...

— Хlанз алал lа массехк дешапа мишта саг ва Николай Иванович?

— Уж санна бараш дукхагlа хилба.

Ший балха гlулакхел совгlа кхы цхьаькха дехкар я да Ведерникова, из декхар чоалханегlа да установкага йоагlача «мукъал». Установка механизм, машен ма йий, адамий кулгаша хьа а яь, хlаьта сага дог иштта дац. Из довза, гучадаккха ха деза. Цунна дезац ший депутатски гlулакхаш дувцилга, дувца ца ховлга а дац цун из. Массаза а нахаца дагара дувцаш, царна дувца lомавенна хиларах хила а мег из. Цо дика даьча наха вувц из ше маварра.

Цкъа къамаьл деш Грозненски горисполкома бежктоккхамерча секретара Я. Ф. Панченкос аьлар:

— РСФСР Лакхехьарча Совета депутат волаш диъ шера йоккха депутатски балха опыт loaяьй Николай Ивановича. Ховш ма дий, зехьа йов йиш яцар из опыт, цудухьа халкъо горсовета депутаталла хержар из. Депутата посте къаьстта дика бу цо болх. Нагахьа санна Ведерникова дlатlаийцадале, гlулакх дергхиларах теша мара везац хьа: дулург а де йиш йоацар а ду цо. Халданза нах латт из волча. Хlаьта из ма йий депутата ший декхар дика кхоачашдеш хилара белгало.

Гувнагахьа дийрза да Ведерникова квартира кораш. Дlа, гаьнара гуш да кlай цlенош. Оагlонца гуш да прожектораш йоахка бlоагlий. Орджоникидзе цlерагlча стадионе дагlа уж.

Николай Иванович велакъеж.

— Дика да стадион гарга йолаш. Футбол дукха езарех ва со, — йоах цо. Шкафа чурча книжкаштеи журналаштеи юкъе гуш да кlирагlа цкъа арадоала футбольни журнал. Корашкара занавескаш кlезига холуш теркаду михо, Арахьа августа бетта ден йlовхал я. Къамаьл чакхдаьннад. Цу геттара цlенча квартире эттача сатемои фусамда уйлан тlа ваха хилароа дег чу доассаду: халача хана а маьршача хана я тlакхаьччачох дакъа бахка кийча бола нах баха мохк—ма сийлахьбоккха низ болаш ба-кх!

Е. ЧЕБАЛИН.

ФУД ХОЗА, ДИКА ДАР

Тха района культура-учрежденешта юкъе дикагlа лоархlаш да Дубовской культура Цlа. Наха юкъе агитационно-массови болх дика, керладараш лехаш барца белгалъяьннай цу культура Цlен коллектив. Колхозашта культурни гlулакх дар лоархl цар шоай керттера декхар. Цудухьа культура Цlен болхлой вlаштlехьдоал денгара денга шоаш беш бола болх тоабе, цун чулоацам кlоаргагlея пайданегlен хилийта. Къаьстта дика болх бу цар укх шера. Дlабахача бархl бетта культура Цlагlа, кхай тlарча станашка, фермашка еткъен итт лекци доклади йийшай. Уж лоархlаме мероприятеш чакхйоахаш ладувгlаш хиннав 27 эзар саг.

Наха дукхагlа езалургйолча темаех еш лекцеш, беседаш. Масала, хьаэцаргья вай «КПСС XXIV съезда решенеш вахаре кхоачашъе» яха тема. Ховш ла тlеххьарча съезде наьха хьал-таро тоаяра, халкъа боахам айбара мел боккха теркам тlабахийтаб партеи правительстваи. Долче нах дlаккхетабе беза наьха хьал-торо тоадар халкъа боахам дегlабоалабарца айхха дувзаденна хиларах. Съезда решенеш вахаре кхоачашъяра гlулакхаш района юртбоахама къахьегамхоша мишта оттадаьд дlахьоккхар а да иштта лоархlаме. Хlаьта уж дехкараш дизза кхоачашду культура Цlен лектораша.

Иштта сакъердаме, лакхача идейни боараме чакхйоах цар «Съездагара съездага», «Вай байракха тlа леп орден», «Вай да лаьттан къона даьй» яхача темаех йола лекцеш, докладаш. Цу темаех чакхъяьккхай шовзткъа совгlа тlематически сайре а. Бакъда, къаьстта сакъердамеи наьха теркам тlаозаши хул наьха вахаре керда цlейш, обрядаш, кхыдола керда гlулакхаш юкъе кхувлара хетаяь сайренаш. Уж а советски Эскаре гlулакх де кагирхой накъабахара, саг йоалаярай-яхаран торжественни регистраци яра, кхыйола сайренаш.

Къаьстта ала безам ба са района юрта боахамашка ялат чуийца даккхара хетаяь культура Цlен коллективо чакхъяьккхача сайренах. Дубовская станица стадиона тlа гулбелар «Путь к коммунизму» колхоза ши эзар совгlа кхаши хьайбаши леладераш, кхыча боахамашкара къахьегамхой. «Путь к коммунизму» колхоза кхашкара тlеххьара гектар ялат чуийца даьлча колхоза ерригa комбайнаш, пхьаппа-шиппа йоагlаш, тlаьхкар стадионе. Духовой оркестр маршагlа трибуна тlа болх комбайнераш. Цlейна кийчденна бераш, бе зизай кlораш а йоахкаш, духьалдох царна. Цул тlехьагlа колхоза ветеранаша Денис Васильевич Кучуркина, Анастасия Васильевна Панковас торжественно духьалдихьар ялат чуэцача хана хьинаре къахьийгача комбайнерашта тух-свекал даькъалбийцар уж хьувкъам чубена баькхара гlулакх тlехдика кхоачашдарца. Цул тlехьагlа къамаьлаш даьча райкома секретара нов. Шаппова, райисполкома председателa нов Земскова, колхоза председателa нов. Травина, колхоза парткома секретара нов. Пташника баркал аьлар колхозхошта ялат чуэцача дика болх барах, колхоза правленеи парткомои совгlаташи ахчан премеши тийлар комбайнерашта. Хlаьта шоллагlча комплексни бригадана карара-кара тела цlе байракх, 200 сом преми, совгlата телевизор делар, хlара гектара тlара цу бригада къахьегамхоша чубена хьувкъам 28,9 центнер хилар белгал а деш. Лоархlам болча мероприяте торжественни дакъа мара дацар из. Цул тlехьагlа хилар юртбоахама болхлошта хетадаь дуккьал района культура Цlен коллективанизаша оттадаь доккха концерт.

Халкъа иллеш доаха, хелхараш ду, сатирически сценкаш уттаю культура Цlен талант йолча дукхача артисташа оттадаь хоза концерт чlоагlа дезаделар къахьегамхошта. Стадионера дlа-юха болхаш дегаш гlоздаьнна, шоаш хьийта къа бlарга ца гуш дисанза хиларах тайша а, хlаьта дlахо а иштта хьинаре къахьегара дегаш чlоагlдаь а бахар колхозхой.

Дубовской культура Цlен эlамигача, барт тайнача коллективо беча боккхача балха юкъера цхьа эпизод мара яц аз йийцар. Хlаьта меллад царна карагlдувла уж санна лоархlаме гlулакхаш? Кхоачам ба культура Цlагlа вlашагl а ехка болх беш йолча тайптайпарча 20 кружоке дакъа лоацаш пхи бlаь совгlа саг ва аьлча. Царна юкъе ба дешархой, лохехьарча а лакхехьарча а классашкара, къахьегама кагирхой, къахьегама ветеранаш, кхыбараш...

Къаьстта теркам тlабохийт культура Цlен коллективо бераштеи кагирхоштеи юкъе беча балха а. Хан-ханнахьа чакхйоах утренникаш, кагирхой салаlара сайренаш. Хlанз, укх бетта чакхъяха лаьрхlад культура Цlен болхлоша укх тайпара мероприятеш: «Иллей мастераш» яха кагирхой салаlара сайре, «Художественни самодеятельноста ветеранаш» яха сайре, «Фуд хоза, дика дар» яха диспут, «Сийле хийла хьа, ялат кхедер!» яха сайре, иштта кхыйола пайдане мероприятеш.

Дубовской культура Цlен цхьа деккар да. Из да района къахьегамхой культурни салаlара хьалаш махулла тоадар, цар коммунистически кхетам лакхбар. Фуд хоза, дика дар яхача хаттара дола жоп да культура Цlено бу болх.

М. ДЮКА,
Шелковской района культура отдела заведующи.

ТОВАРАШКА ХЬАЖАР

Грознерча заводашка, фабрикашка, иштта кхыча предприятешка укх деношка дlадоладаьд бахача наха эша товараш хьадарга хьажар. Хьажаре дакъа лоацаш ба бlаьш халкъа тlахьожама общественни инспектораш, партийни, профсоюзни, комсомольски организацей викалаш. Цар гучайоахаргья производствай резерваш, иштта хьожаргба бахача наха дукхагlа малагlа товараш эш, цар дикалга.

Хьажар чакхдаьнначул тlехьагlа город Грозне хургья цу бахача наха эшача товарий выставка.

С. ВОРОНИН.

ЛЕНИНГРАД. «Ленмашэлектроприбор» яхача объединене коллективо кийчъяьй «Нева» яха керда холодильник. Цун боарам 140 литр ба, вешта фирма хlанз арахецаш йолча «Ладога-2М» яхачул 60 метр совгlа.

«Невах» йоалл шелъеш йола камера, лохехьа баьцадаараши соми лоаттабу моттиг. Укх пятилетке серийно арахеца лаьрхlа я «Нева» яха холодильник.

СУРТА ТlА: лаборант Наталья Смирнова «Нева» яхача холодильникага хьожаш я.

П. ФЕДОРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХАОТТАМ

Тахан республике гlоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш делкъел тlехьагlа юкъ-юкъе догlа а делхаш, ди а къувкъаш, малхбузехьара гlаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гlолла 24—29, Грозне 26—28 градус йlовхал йолаш хила тарлу. Дlахорча шин дени шин буси хувцалуш морхаш а йолаш, цхьаццайолча моттигашка юкъ-юкъе догlа а делхаш, ди а къувкъаш, хьаьда лостам боацаш, гlаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 10—15 деношка 23—28. 11 сентябре 20—25 градус йlовхал йолаш хила а тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ХЬАЖА, ЛАДУВГlА

9 сентябрь
ТЕЛЕВИДЕНИ:

17.45 — Передачай программа. 17.50 — Центральни телевидене передача. 18.00 — Телевизиони кердадараш (ЦТ). 18.05 — Дешархошта дола фильм. 18.15 — «Комсаш чуэцача» (нохчий меттала). 18.25 — Телевизиони кердадараш (нохчийи эрсийи меттала). 18.50 — «В Шуше, у подножья Саян» яха документальни фильм. 19.05 — Спортивни дневник. 19.15 — Центральни телевидене передача. 19.30 — Дунен юкъера обозрени. 19.45 — Шоана, бераш. 20.05 — Передачай программа. 20.10— Кортамукъален Болгаре — 27 шу. Кинопрограмма. 21.30 — «Орэра». Телевизиони музыкальни фильма премьера (ЦТ).

РАДИО

6.30 — «Пятилетка къахьегама гуйре» (гlалгlай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — КПСС XXIV съезда решенеш — вахаре (нохчий меттала). 8.40 — Ипполитов - Иванов «Мцыри» яха симфоническа поэма (эрсий меттала). 9.00 — Москва 9.15 — Коммунисташ — массай организатораш (эрсий меттала). 9.30 — «Шоана, доакъав чийчдераш» яха концерт (гlалгlай меттала). 10.00 — Москва. 16.00 — «Къона тlехье» (нохчий меттала). 16.15 — «Лакхарча совгlатаца белгалваьккхар» яха очерк (гlалгlай меттала). 16.30 — «Болхлочун вахар» яха радиогазета. Болгаре халкъа цlейна хетаду (эрсий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала). 18.40 — Москва.

10 сентябрь
ТЕЛЕВИДЕНИ:

18.00 — Передачай программа. 18.05 — Дынах тешараштеи ца тешараштеи. 18.30 — Киножурнал 18.40 — Телевизиони кердадараш (гlалгlайи эрсийи меттала). 19.05 — Просвещене болхлошта лаьрхlа дола концерт (нохчий меттала). 19.30 — Футболах йола СССР чемпионат. «Спартак» — ЦСКА (ЦТ). 21.15 — «lаьржа бархат» яха художественни фильм 22.35 — Хоамаш. реклама. 22.40 — Передачай программа. 22.45 — СССР-еи Японеи сборни волейбольни командаш вlашагlкхетара хетаяь передача (ЦТ).

РАДИО:

6.30 — «Юртара вахар» (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — «Агитатор — кхашка» яха корреспонденци. 8.40 — «Парте планаш — халкъа планаш» (нохчий меттала). 8.55 — Ашараш. 9.00 — Москва. 9.15— «Иллешца доттагlал долчарна» яха концерт (нохчий меттала). 10.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Микрофона хьалхашка я Нохч - Гlалгlай телевиденеи радиои инструментальни ансамбль (гlалгlай меттала). 16.30 — «Болхлочун вахар» яха радиогазета (гlалгlай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала). 18.40 —Москва.

11 сентябрь
ТЕЛЕВИДЕНИ:

10.40 — Передачай программа. 10.45 — Тюменски телевидене программа (ЦТ). 11.45 — «Могашал». lилман - кхетама программа (ЦТ). 12.15 — Кинонbackъберий клуб. 13.30 — Эфире — «Къонал». «Горизонт». Ленинградера передача. (ЦТ). 14.30 — Дунен халкъашта юкъера панорама (ЦТ). 15.00 — Футболах йола СССР чемпионат. 16.45 — Угурчнева керда книжкаш (гlалгlай меттала). 16.55 — «Паччахьа нускал» яха фильм-опера. 18.30 — Вежарий Знаменский цlерагlча призах йолча яйгача атлетаках йола яхь. 19.30 — «Водоворот» яха телефильм. 19.55 — Дунен юкъера обозрени (гlалгlай меттала). 20.10 — Шоана, вlамагlдараш. 20.20 — Искусства мастерийи художественни самодеятельноста доакъашхойи концертни кинопрограмма. Грозненски телевидене программа 21.00 — «Ха». Информационни программа (ЦТ). 21.30 — Эфире — «Къонал». (ЦТ). 23.00 — Баскетболах йола Европа чемпионат. (Маlанах). СССР—ФРГ. ФРГ-ера передача (ЦТ).

РАДИО

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш 6.50 — Хоамаш 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — «Къонал» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — Мехка гlолла музыкальни некъ бар яха передача (эрсий меттала). 16.00 — «Кавказа вахар» яха радиожурнал. 17.00— Москва. 18.30 — «Школьный глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 19.00 — Москва.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

9 СЕНТЯБРЬ КНДР ДlАКХАЙКАЯЬ 23 ШУ ДИЗАР

КЪОВСАМЕИ КОТАЛОНИЙИ ШЕРАШ

Хlара халкъа историе чухь я ха дукха дlаяхарах йиш ца луш йола событеш. Корейски халкъа иштта йола событи а хиина дlаэттар цун лаьтта эггара хьалхара болхлойи ахархойи паччахьалкхе — Корейски Халкъа — Демократически Республика хьакхайкаяь 1948 шера 9 сентябрь.

Советски Эскаро японски милитаризма хержа дола чlоагlа эшаш дохададах, мехка халкъ — мукъадаккхара болам лакхъбаларах хьахилар корейски халкъа дикагlбола къонгаши мехкарийи итташ шерашка шоаьта тlехь къовсам лоаттабаь идеалаш кхоачашъе йиш йола дика хьалаш.

Шоаш республика столице Пхеньяне дахача оаш теркал елаш города юккъе хlара корейца деза долча Моранбон яхача дукъа тlа ягlа ши обелиск. Мохк мукъа ма баьккхинге а дегlача царех цхьанне тlа яздаьд: «Массаза а сийи баркали хилда корейски халкъ мукъадаьккхача советски бlухошта!» — аьнна. Дукха гаьна йоацаш я кхы цхьаькха монумент. Цу тlа да мехка таханарча ден сурт: шин кога тlа эттача бронзови дын тlа вагlа Чхонлима ши баьри — болхлой ахархой. Цу йоккхача обелискашка хьежаш, уйла ю lа, уж вlаши улув нийсъялар чlоагlа символични хилара. Мохк мукъабоаккхаш советски бlухоша — интернационалисташа лаьца керттера дакъеи социалистически Корея хlама кхоллара пафосах диза кердалари цаl шоллагlчох къоастаде йиш йоацаш да.

Хlанз КНДР Азе эггара чlоагlагlа индустриальни дегlаенарех цхьа паччахьалкхе я. Сихача темпаьца дегlайоагlа цун промышленности юрта боахами. 1970 шера промышленноста продукци арахецилга 1956 шера хиннaчул 11,6-зза лакхделар. Хьокхаме я е тайпа цифраш: японски колонизатораш болча хана шера арахецаш хиннaчул дукхагlа изделеш арахец хlанз республика предприятеша. Мукъабалалехьа кхыметтел маьхийн хьастамаши арахьара тlакхахьа дезаш хиннача мехко хlанз чоалхане станокаши оборудовании, трактораши электровозаши, кемаши телевизораши хьаю. Доккхий толамаш даьхад кооперировании юрта боахамо: ялат чуэцилга халкъа lаьдал долча хана 3-зза лакхденнад. Шерагара шу массаза доал лакхлу бахача наьха вахара боарам. Лакхлуш я къаман культурей lилмей а. Из дерриге хьахиннад 1950—1953 шерашка американски империализмо мехка халкъа боахама — lалаьмате доккха зе даьдоллашехь а.

Социалистически содружества цхьатаьра бокъо йола член а йолаш, шийна хьалхашка латта керда вахар хьадара дехкараш кхоачашдеча республикас чlоагlа ло дувц СССР-оя социализма кхыча мехкашей дог цlена деча новкъосталца. Советски наха дика хет КНДР-е социализм хьалъелга шоаш тlабахийтача низа, даьхе вlашагlтохара тlехь халкъа Корея лоаттабу къовсам шоаш хьаллоацаш хилара вежарашха болча мехка къахьегамхоша боккха мах беш. «Советски халкъ вай халкъ мукъадаьккхари цун эггара гаргагlара доттагlеи да». — аьлар Корея Къахьегама парте ЦК Генеральни секретара, КНДР министрий кабинета председателa Ким Ир Сена. — «Вай халкъа халонаши низкъалонаши тlамассаза отт, даьхен кортамукъали ший лоlаме хилари лорадара а керда вахар кхоллара а тlеххьарча къовсаме, советски халкъо новкъостал деш кулг кхувдадаьд цунга, къовсаме дог ура а уттадаьд. Советски халкъо хьинаре хьаллоац вай халкъ машаре даьхе вlашагlтохара тlехьа цо лоаттабеча къовсаме, вай мехка социализм хьалъяра дlахо новкъостал а ду. Сийлахь — воккхача Ленина хьахьекхача юкъарча новкъа чlоагlденнеи дегlадаьхкай дола, мохк мукъабаккхара тlехьа баьча тlема алана юккъе хьахинна КНДР-ан Советски Союзан юкъера доттагlали кхотадалари массаза хургдолаш а лохаргдоалаш а да».

Дукха ха йоацаш шинна а мехка халкъаша торжественно белгалдаьккхар СССР-ан КНДР-ан юкъерча доттагlалах, вlашн гlулакхаш леладарах, вlаши новкъостал дарах долча Договора 10 шу дизар. Марксизма-ленинизмаи социалистически интернационализмаи, цхьатарра бокъонаш хилареи вlашн лархlарен принципаш тlа оттадаьча тешаме гlулакх ду коммунизм хьалъяра. Гаьнарча Малхбоале кхерамален машари lалашбара.

Мах баь вала хала да Советски Союзеи халкъа Кореяи къахьегамхоша вlаши массе а оагlорахьа леладеча экономически гlулакхий лоархlама. Мохк мукъабаьннача тlехьагlарча шерашкеи тlом хиннaчул тlехьагlарча ханеи КНДР-е хьалъяьча 50 совгlа йолча йоккхийча предприятена кхы а тlакхетаргья советски специалисташа дакъа а лоацаш хьалъю 30 гаргга объект. Царна юкъе я Чхонжинерча металлургически заводера дlайхача а шийлача а аьшках прокат ю цехаш. КНДР-е эггара хьалхара йола Унгера мехкдаьтта чакхдоаха завод, Пхеньянера аккумуляторни завод, кхыяраш. Укх тlеххьарча массехк шера шин мехка юкъерча торговле боарам хlама ца эшаш шозза лакхбеннаб.

Экономически lилма - техническии дешай хьакъехьарча правительствашта юкъерча советско-корейски консультативни комиссе хьахьекха шин мехко вlаши леладеча гlулакхашта пайдане йола инструмент ше хилар. Паччахьалкхенаша дика а хеташ вlаши йовзийт опыт. культура, искусства, просвещене, унахцlено лораяра болхлой делегацеш вlаши ухийт. Цо кlезига новкъостал дац лоархlаме дола халкъа боахама декхараш къоастадара.

Вежарашха болча мехка толамаш белгалдоахаш, советски наха дика кхетаду мел халача хьалашка цун халкъо хьакхол керда вахар. США империалистий бехкагlа паl дола корейски халкъ шин дакъа дийкъа да. кlарихалаш доахка аьшка саьрг техаб 38 параллела дlоаххала. гаргара а кхоачара а бола нах вlашагl-къоастабаьб. Къулбехьен Корея миллионаш болча наха къел, бе болх ца хилар тlаоттадаьд, бокъо йоацача баьхаб. КНДР-а доазона гаьна йоацача демилитаризованни зона районе цхьанна а дийнахьа соцаш яц американски военщинаси Къулбехьен Корея марионеткашеи еш йола кхераме операцеш. Цудухьа ах гlейреи тlара США эскар арадаккхарая мохк демократически ларда тlа машаре вlашагlтохараи тlехьа корейски халкъо лоаттабу къонахчал дола къовсам дика бовза а бовз. Чlоагlагlа хьал а лоац советски наха Парте XXIV съезда КПСС ЦК-ас яьча Отчетни доклада тlа белгалдаьккха махиллара, СССР-а хьал а лийцай, хьал а лоац мохк машаре демократически вlашагlтохарах, цун лаьттара американски эскар арадаккхарах йола КНДР правительства предложенеш.

Н. НАЗАРОВ.
(АПН).

ТlОМ ШЕРЛУШ ЛАТТ

НЬЮ-ЙОРК. 7 сентябрь. (ТАСС). США-с шербу Индокитаера тlом. Селханарча цхьан дийнахь «В-52» яхача американски стратегически бомбардировщикаша 19-зза бомбаш йийттар Къулбехьен Вьетнаме Кхесань яхача районе, 500 тонн совгlа бомбаш чу а кховсаш.

Демилитаризованни зоне дlахо а бомбаш йийттар США ВВС тактически бомбардировщикаша. Демилитаризованни зоне йоккхий топаш еттача юкъе дакъа лоацаш хилар Тонкински заливе дола американски тlема кемаш.

ЮПИ яхача агенствас Сайгонера беча хоамах, США-с шерду Къулбехьен Вьетнаме лаьттарча операцешта юкъе шоаш лоаца дакъа. Американски вертолетий армадаси танкай а бронетранспортерий а lалаьмате йоккхийча колоннашеи дакъалоац Лаосе февралe чухьелхар дlадаьннaчул тlехьагlа эггара йоккхагlйолча, Лаосацарча доазон тlа сайгонски эскар тlаозаш еча операцена юкъе.

Из деш я. белгалдоаккх агенствас. 200 американски вертолети 2000 гаргга салтеи.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бежктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культурая, промышленностеи отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05194.   Заказ № 8657.